

ilke

AYLIK İNCELEME YORUM BELGE DERGİSİ

11. YILINDA

DISK

VE GÖREVLERİMİZ
TÜSTAV

Cilt/9

Şubat/1978

Sayı/50

illke

Sayı: 50
ŞUBAT/1978

AYLIK İNCELEME YORUM BELGE DERGİSİ

TÜSTAV
Aışivi
Alpay BİBER
Koleksiyon #

İÇİNDEKİLER

Olaylar Belgeler Yorumlar	3
DİSK'in 12. Yılına Giren Sorunlar ve Görevlerimiz	17
Sosyal Demokrasinin Zorunlu Olmayan Evrimi	45
Demokratik Eğitim Kurultayı	70

TÜSTAV

Sahibi: Öner Ciravoğlu / Yazışları Müdürü: Feyzullah Özer / Yazışma Adresi:
PK. 71 İstanbul / Yönetim ve Havale Adresi: Öner Ciravoğlu, Çağaloğlu Baş-
musahip Sok. Tan Apt. No: 10/11 İstanbul / Abone Şartları, Yıllık: 200, altı
aylık 100 lira. Dış ülkeler için iki katıdır / Dizgi: Evren Matbaası / Baskı: Ören
Basımevi / İlan: Tam Sayfa 500 lira, diğer ilanlar santimi 25 lira / Basıldığı
tarih: 22 Şubat 1978

21 Aralık 1977'den 21 Ocak 1978'e

22 ARALIK 1977

- CHP, MC hükümeti hakkında, «İçte ve dışta güvenliği sağlayamadığı, cephecilik anlayışıyla ulusal birliği zedeleyip Türkiye'nin gelişmesini engellediği, halk çoğunluğunu yoksulluğa sürüklediği ve Türkiye Cumhuriyeti Devleti'ni Anayasa'nın belirlediği çerçeveden uzaklaştırmaya çalıştığı» gerekçesiyle gensoru önergesi verdi.
- Ecevit: «Barış ve huzur dönemi yaratmak için hükümete gelmek istiyoruz» dedi.
- DİSK Olağanüstü Genel Kurulu toplandı.
- Türk-Sovyet Ekonomik İşbirliği toplantısı başladı.

23 ARALIK 1977

- İstanbul'da CHP Gençlik Kolları üyesi bir öğrenci öldürüldü.
- DP Milletvekili Sükan, MC'ye red oyu vereceğini açıkladı.

25 ARALIK 1977

- Mısır Devlet Başkanı Sedat ile İsrail Başbakanı Begin arasındaki görüşmeden sonra, iki ülke arasında, siyasi ve askeri komite kurulacağı açıklandı.

27 ARALIK 1977

- MC hükümeti aleyhine verilen gensoru önergesinin gündeme alınması kabul edildi.
- Ankara'da devrimci bir öğrenci öldürüldü.
- Türk-Sovyet Ekonomik İşbirliği toplantısında beş yeni tesis yapılması için anlaşmaya varıldı.
- Şili'de yasaklanmış bulunan Sosyalist Parti ile Hıristiyan Demokrat Parti yayınladıkları bildirilerde, yapılacak olan referandumda Şili'ilerin, Pinochet yönetimine «hayır» oyu vermelerini istediler.

- Hacettepe Üniversitesi öğretim üyelerinden Prof. Yalçın Sanalan, evinde silahlı kişilerin saldırısına uğrayarak ağır yaralandı.
- Hacettepe Üniversitesi Senatosu, öğretim üyelerinden Prof.

Sanalan'ın silahlı saldırıya uğramasından sonra, öğretime bir yıl ara verme kararı aldı.

- DİSK Genel Başkanlığına, Genel-İş Sendikası Genel Başkanı Abdullah Baştürk seçildi.

bir YORUM

DİSK Kongresinin Ardından

Son aylarda DİSK yönetiminde ortaya çıkan anlaşmazlıklar yönetim organlarının kendi bünyesinde çözüme kavuşturulamamıştır. Giderek büyüyen ve DİSK'in birliğini tehdit eden bu gelişmeler, çeşitli aşamalardan geçtikten sonra kongre ile «çözüme» kavuşmuştur. 1967 yılında işçi sınıfının sosyalizm doğrultusundaki eğilimlerinin sonucu olarak ortaya çıkan ve ileri işçi sendikalarını bünyesinde toplayan DİSK, kurulduğundan bu yana verdiği mücadelede, işçi sınıfının güncel talep ve çıkarlarıyla bu sınıfın temel çıkarlarını gözetmeyi baş görev saymıştır. Yani DİSK, işçi sınıfının düzenle bütünleşmiş reformist sendika anlayışını aşmasının ve kendi tarihsel araçlarını yaratmasının sendikal örgütlenme alanında ulaştığı bir aşamayı ifade etmektedir. Gerçi DİSK'in kurulmasının, işçi sınıfının birliği ilkesi karşısında doğru olup olmadığı değerlendirilebilir ama bu aşamada takip edilmesi gereken doğru işçi sınıfının birliğini DİSK'de sağlamak ve işçi sınıfı üzerindeki reformist etkileri zayıflatıp ekonomik mücadelede sınıfsal bakış açısının güçlenmesini sağlamak yönünde olmalıdır. DİSK'in 10 yıllık tarihinin en az 8 yılına bu doğrultu egemen olmuş ve DİSK işçi sınıfının kısa ve uzun vadeli çıkarları doğrultusunda sürekli bir güçlenme göstermiştir.

DİSK'in bu gelişmesinde en büyük görev ve fedakârlık hiç kuşku yoktur ki sosyalistlerden gelmiştir. Sosyalist işçi önderlerinin kanı ve canı pahasına işçi sınıfımızın ileri eğilimleri DİSK'e kanalize edilmiş ve DİSK'in temel felsefesi ortaya çıkmıştır. Bu felsefe, işçi sınıfının sınıfsal çıkarlarını, öteki sınıf ve zümrelerin çıkarlarından bağımsız olarak ele almayı ve asgari ölçüler içinde de olsa, sosyalist hedefler benimsemeyi zorunlu kılmaktadır.

Ancak son iki yıl içinde DİSK yönetiminde geçici bir etkinlik kazanan İDD çizgisi sosyalist hareketin bölünmüşlüğü olgusuna olumsuz ve gurup çıkarlarını öne alan bir tarzda yaklaşmış ve DİSK içinde elde et-

tiği bu geçici etkinliğini kendi makyavelist politikası doğru'tusunda ve sonuna kadar kullanmayı denemiştir. DISK içinde kendi dışındaki sosyalist siyasi çizgilerin etkinliğini silmek ve onları DISK dışına çıkarmak için elindeki bütün olanakları kullanmak bir yana çoğu zaman kefid gücü yetmediği için de sosyal demokratlarla kurduğu ilkesiz işbirliklerini bu amaçla kullanmıştır. Böylece bazı sosyalist siyasi çizgiler DISK dışına atılmaya çalışılırken onlardan boşalan yerlere sosyal demokratlar tırmanmış ve DISK varoluş ilkelerinden uzaklaşarak sosyal - demokratlaştırılmıştır.

— 29 ARALIK 1977 —

- Asgari cret Tesbit Komisyonu, 16 yaşından büyük işçilerin aylığını 3300 lira, 16 yaşından küçük işçilerin aylığını 2100 lira olarak saptadı.
- MC hükümeti hakkındaki gensoru görüşüldü. Görüşmeler sonunda hükümet güven isteminde bulundu, CHP güvensizlik önergesi verdi.
- ODTÜ ğrenci Temsilciler Konseyi Yürütme Kurulu, Hacettepe niversitesi'nin 1 yıl kapatılmasını kınayarak, bu kararla faşistlerin amacına hizmet edildiğini belirtti.
- İstanbul Teknik niversitesi komandolar tarafından 10 saat süreyle işgal edildi. Derslere girmek isteyen devrimci öğrenciler polis tarafından coplanarak dağıtıldı.
- Portekiz'de Sosyalist Parti lideri Soares, yeniden hükümeti kurmakla görevlendirildi.

bir YORUM

Asgari cret İnsanca Yaşamanın Asgari Koşuludur

Kapitalizmde toplumsal maddi servetlerin tümünü işçiler üretilir. Üretilen bütün bu değerlere kapitalistler ya da kapitalistlerin koruyucusu devlet elkoyarak servetlerin paylaşımında kendi egemenliğini devam ettirir. Ancak retimn sürekli olması gerekir ki, bunun için işçilerin her gün sağlıklı olarak işbaşına gelmesi zorunluluğu vardır. işçi, kendisinden başka ailesi ve çocukları ile birlikte yaşamını sürdürmektedir. Dolayısıyla, işçinin yeniden üretime girebilmesi, yani, patrona satacak emeğinin her zaman bulunabilmesi için yaşamını sürdürecek nesnelere piyasadan alması gerekir. Ve işçinin creti bu nesnelere alınmasına yetecek düzeyde olmalıdır.

Kapitalistler elbette daha az ücret ödemek ve kârlarını bu yoldan da artırmak isterler. Ancak işçi sınıfının süregelen tarihsel mücadelesi sermayeyi belli ölçüler içinde işgücünün korunmasına zorlayabilmiş ve bunun gereği olan **asgari ücreti**, yeni bir kategori olarak toplumsal yaşama sokmayı başarmıştır. Asgari ücret işçinin insanca yaşamasını sağlayacak bir ücret tutarı demektir. Ne var ki, kapitalizm şartlarında asgari ücretin miktarının asgari ücret kavramıyla dolaysız ilişkisini sağlamak mümkün olmamıştır. İşçi sınıfının ekonomik mücadelesi bu yüzden ve özellikle bu noktada odaklaşır.

Asgari ücretin tesbitinde, pek çok ülkede olduğu gibi Türkiye'de de işçi sınıfı henüz söz sahibi olabilmiş değildir. Asgari ücretler genel olarak patronların çizdiği çerçeve içinde tesbit edilmektedir. İşçiler adına bu tesbite katılan ise devlettir ve devletin kulağı ise, işçilerin taleplerine karşı sağır, patronların çığlıklarına karşı ise son derece hassastır. İki yılda bir ve bütün ülke düzeyinde aynı ölçüde tutulan asgari ücretin bu yılki tesbitinde de işçilerin insanca yaşamı ya da işgücünün korunması değil, ülke ekonomisinin üstün çıkarları gözetilri. 3300 lira olarak terbit edilen asgari ücret gerçekte bir sefalet ücretidir ve işgücünün korunması, işçinin asgari yaşam düzeyinin sağlanması gibi, gelişkin kapitalist toplumların önem verdiği kavramlar Türkiye kapitalizminin çapına uygun hale getirilmiştir!

Asgari ücretin tesbitinde hiç bir bilimsel kriter yoktur. Bu nedenle ekonomik mücadelede işçi sınıfının önünde önemli görevler durmaktadır. Bu görevlerin üstesinden gelinmesi ve kazanımların güvence altına alınması, işçi sınıfının birlikte mücadele vermesi ile mümkün olabilecektir. Asgari ücretin tesbit şeklinin demokratlaştırılması, insanca yaşamayı sağlayacak asgari ücret kavramının kapitalistlerin kafasına kazılması gerekiyor.

30 ARALIK 1977

- Gıda Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı'na, MSP'li Bakan Korkut Özal döneminde, sahte evrakla memur alındığı saptandı.
- Türkiye İşveren Sendikaları Konfederasyonu, asgari ücretin 3300 lira olmasına karşı çıktı.

31 ARALIK 1977

- 2. MC hükümeti, 228 güvensizlik oyu alarak düşürüldü.
- Sanayi ve Ticaret Bakanlıklarında ortaya çıkarılan bir yolsuzluk olayında, sahte belgelerle 500 milyon liralık demir ithal edildiği saptandı.
- İspanya'nın Bask bölgesi özerkliğine kavuştu.

MC'nin Düşürülmesi Demokrasi Güçleri İçin İleri Bir Adımdır

Türkiye, yaklaşık olarak 31 ay MC hükümetleri tarafından yönetildi. Siyasal bileşimleri bakımından pek az farklı olsalar da, temel felsefeleri ve amaçları bakımından birbirinden farklı olmayan 1. ve 2. MC hükümetleri Türkiye'de demokrasinin burjuva sınırlarının alabildiğine daraldığı, politik baskıların alabildiğine yoğunlaştığı ve faşist bir partinin, yer aldığı bu iki hükümet döneminde gerçekten gözardı edilemeyecek bir tırmanış gösterdiği dönemi simgelemektedirler.

31 aylık MC iktidarı döneminde 600'e yakın siyasal cinayet işlendi. Demokrasi güçleri üzerindeki anti-demokratik baskılar görülmemiş boyutlara ulaştı. Bütün bunların yanında, sınıflar mücadelesi yükseldi ve demokratik güçlerin deneyimleri arttı. DGM direnişi MESS-Maden-İş grevleri, 1 Mayıslar ve 1 Mayıs 1977 katliamı MC iktidarının kalın suç dosyalarını, demokrasi güçlerinin ise önemli tarihsel deneylerini ifade ediyor.

MC iktidarının tahribatı sadece siyasal planda kalmadı. Tüketim ekonomisinin, üstelik plansız bir uygulamayla vardığı aşamada hayat sadece emekçiler için değil **sermaye** için de oldukça çekilmez bir hal aldı. Lokavtlar, devalüasyonlar ve birbirini kovalayan ölçsüz zamlar emekçilerin yaşam koşullarını tahrip ederken, hammadde yokluğu, döviz ve enerji sıkıntısı, ekonomik ambargo gibi MC'nin üstesinden gelemeyeceği olgular da tekelcilerin darboğazını oluşturdu. Emekçi halk muhalefetinin artan talepleri ve yükselen direnişi ise hem MC'nin ve hem de sermayenin açmazını derinleştirdi.

MC'nin düşürülmesi için verilen mücadelenin başını demokrasi güçleri çektiler. MC faşist baskılardan, siyasal cinayetlerden medet umdu ama emekçi halk muhalefetinin bastırmaya gücü yetmedi. MC'nin bu güçsüzlüğü tekelciler açısından da yeni iktidar alternatiflerini gündeme getirdi. 5 Haziran seçimleri ve 11 Aralık mahalli seçimleri, emekçi kitlelerinin MC'ye karşı verdikleri mücadelenin açık göstergeleri oldular. Çöken MC'yi ayakta tutmak yerine, geniş tabanlı yeni iktidar formüllerine bel bağlamak tekelciler açısından da gündeme girince MC'nin sonu görüldü.

MC'nin yıkılışı parlamentonun sınırları içinde değişen sayısal den-
gelerden çok toplumsal süreçlerin özünde aranmalıdır. Asıl belirleyici
olan demokrasi güçlerinin kararlı mücadelesi olmuştur ve eğer bu mü-
cadele parlamento duvarları arasına da etkide bulunuyorsa —ki bulun-
du— bu olgu sadece MC'nin kaderini değil genel toplumsal gelişmeyi
de belirliyor demektir. MC'nin düşüşü, demokrasi güçleri açısından, da-
ha ileri adımların atılmasına olanak sağlayan ileri bir adım olarak de-
ğerlendirilmelidir.

1 OCAK 1978

- Yeni hükümeti kurma görevi, CHP Genel Başkanı Bülent Ecevit'e verildi.
- Türk Hukuk Kurumu ile bir ODTÜ görevlisinin evine patlayıcı madde atıldı.

2 OCAK 1978

- CGP ve DP Ecevit hükümetine katılmayı kabul ettiler.
- 11 Bağımsız milletvekili, Ecevit'le anlaşmaya vardıklarını ve yeni kurulacak hükümeti desteklediklerini açıkladılar.

3 OCAK 1978

- Diyarbakır Üniversitesi Tıp Fakültesine, üniversitelerarası seçme sınavında puan tutturamayan bazı öğrencilerin para karşılığında kayıtlarının yapıldığı ortaya çıkarıldı.
- Pakistan'da, polislin grevci işçiler üzerine açtığı ateş sonucunda beş işçi öldü.

4 OCAK 1978

- CHP başkanlığında hükümeti oluşturacak partiler ve bağımsız milletvekilleri tarafından yayınlanan ortak bildiriye, şiddet eylemlerini önlemek başlıca amaç olarak ele alındı.
- Şili'de, Diktatör Pinochet başkanlığındaki cuntanın halk tarafından onaylanıp onaylanmadığını saptamak amacıyla düzmece bir referandum yapıldı. Bütün halkın katılmaya zorlandığı ve «evet», «hayır» oylarının ayrı sandıklara atıldığı oylama bitmeden bir açıklama yapan Pinochet, «oyların yüzde 80'ini aldığını ve Şili'de 10 yıl seçim yapılmayacağını» söyledi.

5 OCAK 1978

- Ecevit başkanlığındaki yeni hükümet Cumhurbaşkanı Korum tarafından onaylandı.
- Başbakan Ecevit, «İlk işimiz can güvenliğini sağlamaktır» dedi.

bir BELGE

Ecevit Kabinesi

Başbakan: Bülent Ecevit

Başbakan Yardımcıları: Orhan Eyüboğlu (CHP), Faruk Sükan (DP),
Turhan Feyzioğlu (CGP)

Devlet Bakanları: Ali Rıza Septioğlu (Bağ.), Mustafa Kılıç (Bağ.),
Lütfü Doğan (CHP), Ahmet Şener (CHP), Enver Akova (Bağ.), Salih Yıldız
(CGP), Hikmet Çetin (CHP)

Adalet Bakanı: Mehmet Can (CHP)

Dışişleri Bakanı: Gündüz Ökcün (CHP)

İçişleri Bakanı: İrfan Özaydınlı (CHP)

Millî Eğitim Bakanı: Necdet Uğur (CHP)

Enerji Bakanı: Deniz Baykal (CHP)

Ticaret Bakanı: Teoman Köprülüler (CHP)

Gençlik ve Spor Bakanı: Yüksel Çakmur (CHP)

Çalışma Bakanı: Bahir Ersoy (CHP)

Yerel Yönetim Bakanı: Mahmut Özdemir (CHP)

Millî Savunma Bakanı: Hasan Esat Işık (CHP)

Maliye Bakanı: Ziya Müezzinoğlu (CHP)

Gıda Tarım ve Hayvancılık Bakanı: Mehmet Yüceler (CHP)

Turizm Bakanı: Alev Coşkun (CHP)

İşletmeler Bakanı: Kenan Bulutoğlu (CHP)

Köyşeri Bakanı: Ali Topuz (CHP)

Bayındırlık Bakanı: Şerafettin Elçi (Bağ.)

Sanayi ve Teknoloji Bakanı: Orhan Alp (Bağ.)

Ulaştırma Bakanı: Güneş Öngüt (Bağ.)

Sağlık Bakanı: Mete Tan (Bağ.)

Gümrük ve Tekel Bakanı: Tuncay Mataracı (Bağ.)

Kültür Bakanı: Ahmet Taner Kışlalı (CHP)

Sosyal Güvenlik Bakanı: Hilmi İşgüzar (Bağ.)

İmar ve İskân Bakanı: Ahmet Karaaslan (Bağ.)

Orman Bakanı: Vecdi İlhan (CHP)

7 OCAK 1978

- CHP Milletvekili Süleyman Genç'in evine patlayıcı madde atıldı.
- Suriye Devlet Başkanı Esad, «Orta Doğu barış girişimlerinin mahvolmasına sebep Mısır Devlet Bakanı Sedat'ın Kasım ayında Kudüs'ü ziyaretidir» dedi.

8 OCAK 1978

- Kıbrıs sorunu ile ilgili görüşmeler için Türkiye'ye gelen BM Genel Sekreteri Waldheim, sorunun çözümü için iyimser olduğunu söyledi.
- Türkiye İşveren Sendikaları Konfederasyonu Genel Sekreteri İbrahimoğlu, IMF ile sürdürülen görüşmelerin süratli bir sonuca doğru yönlendirilmesini istedi.

9 OCAK 1978

- Ankara'da ODTÜ Öğretim Üyeleri Derneği ile beş yere patlayıcı madde atıldı.
- Ankara'da 12 demokratik kuruluş, yayınladıkları bildiri de Hacettepe Üniversitesi'nin açılmasını istedi.
- MC hükümeti, görevden ayrılacağı hafta içinde, Merkez Bankası kanalıyla 7 milyar 210 milyon liralık yeni kredi açtı.
- Japonya Dışişleri Bakanı, Sovyetler Birliği ile Japonya arasındaki toprak anlaşmazlığının çözümlenmesi amacıyla Moskova'ya gitti.

10 OCAK 1978

- Diyarbakır'da bir bekçi ile Elazığ'da bir öğrenci öldürüldü.
- İsrail-Mısır Askeri Komitesi Kahire'de toplandı.

11 OCAK 1978

- 2. MC hükümetinin MHP'li Ticaret Bakanının yabancı dil bilmeyen bazı kişileri yurt dışına atadığı saptandı.
- Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı Deniz Baykal'ın girişimleri sonucunda, uzun süreden beri yüzde 40-50 kapasite ile çalışan, yabancı petrol şirketlerine bağımlı ATAS Rafinerisinin tam kapasiteyle çalışması sağlandı.
- Eski Maliye Bakanı Bilgehan, Türkiye'nin Uluslararası Para Fonu ile anlaşma sağlamadan para piyasalarından kredi bulmasının güç olduğunu söyledi.

12 OCAK 1978

- DİSK Genel Başkanı Abdullah Baştürk, «CHP hükümetinin devamı, demokratik kitle örgütlerinin âcil talepleri doğrultusunda bir politika izlemesine bağlıdır» dedi.
- DİSK, hükümetten grev hakkına konan tüm kısıtlamaların

kaldırılmasını, referandum hakkının yasallaştırılmasını ve lokavtın yasadan çıkarılmasını istedi.

- Hükümet programı Millet Meclisi ve Cumhuriyet Senatosunda okundu.
- Amerikalı 5 senatör, hükümet yetkilileri ve işadamlarıyla

görüşmek için Türkiye'ye geldi.

- İtalyan Sosyalist Partisi, Başbakan Adnreotti kurulacak yeni hükümette solculara yer vermediği takdirde, İtalyan Komünist Partisi'yle bir halk cephesi hükümeti oluşturacağını açıkladı.

bir YORUM

Ecevit Hükümetinin Programı Tekelcileri Gözetiyor

MC demokrasi güçlerinin yoğun mücadelesi sonucu ortaya çıkan siyasal gelişmelere dayanamadı ve düştü. MC'nin yerine geçecek hükümet alternatiflerinden pekçoğu mevcut siyasal koşullarda tekellelerin onayını alabilecek bir hükümet olmalıydı. En uygun olan alternatif şüphesiz bir CHP-AP koalisyonu olacaktı ama subjektif nedenler bu alternatifin oluşturulmasını engelledi. Aynı çerçevede CHP'nin bağımsızlarla oluşturacağı bir hükümet tekellelerin onayını alabilirdi ve yeni Ecevit hükümeti bu siyasal zaviyeden doğdu.

Hükümeti başlıca iki acil görev beklemekteydi. Program bu görevlerin kapsamına göre biçimlendi. Görevlerden biri, MC'nin iyice bozduğu siyasî atmosferi yumuşatmak ve kızışan sınıf mücadelesini «içbarışa» dönüştürmektir. İkinci görev, ülkenin içinde bulunduğu ekonomik darboğazın tekelleler yararına aşılmasıydı. Bu iki görevin birbirleriyle dolaysız ya da dolaylı bir uyumu yoktur. Hatta biri ötekini belli ölçüler içinde dışladığı için birtek program içinde uyumlulaştırılmaları da mümkün değildir. Ekonomik darboğazı tekelleler yararına aşabilmek için emekçi halk yığınlarının taleplerine sırt çevirmek gerekmektedir. Nitekim program bu öze sahiptir ve ekonomik alanda yapacağı bütün girişimlerde hükümeti sermaye çıkarlarına bağlamaktadır.

Ancak Ecevit hükümetinin programında yer aldığı sınırlar içinde bile olsa ekonomik darboğazdan ülkenin kurtarılamayacağı açıktır. Ekonomik bunalım özünde yapısaldır ve bunalımın kapitalist çerçevede alınacak önlemlerle aşılması mümkün olmayacaktır. Tekellelerin kısa dönemli ve rahat soluk almaları bazı konularda sağlansa bile bu rahatlık geçici olacaktır. Bu nedenle, hükümet programının öngördüğü ekonomik önlemler bütünüyle tekelleler yararına olsa bile, demokrasi

güçleri açısından yeni hükümet «3. MC» olarak değerlendirilemez. Çözümü mümkün olmayan ekonomik sorunların programda bulunmasına rağmen yeni hükümetin programında yer alan bazı siyasal önlemler demokrasi güçlerini yakından ilgilendirmektedir ve bu önlemlerin alınması için elverişli koşullar vardır. Faşistlerin devlet kademelerinden temizlenmesi, can güvenliğinin ve öğrenim özgürlüğünün sağlanması, demokrasi güçleri üzerindeki yoğun baskıların belli ölçüde hafifletilmesi, cinayet örgütlerinin geriletmesi gibi siyasal demokrasinin sınırlarının genişletilmesi anlamında kısmi ilerlemeler sayılabilecek bazı hakların elde edilmesi mümkündür. Yeni hükümetin programının uygulanabilirliği olan maddeleri çoğunlukla demokrasi güçlerini ilgilendirenlerdir ve bunların uygulanabilmesi için hükümetin desteklenmesi ve zorlanması için elverişli koşullar değerlendirilmelidir.

Sosyal demokrasinin varlığı zaten tarihi olarak işçi hareketinin bölünmüşlüğüne ifadesidir. İşçi hareketinin birliği, sosyal demokrasinin bu harekete egemen olmasından değil bilimsel sosyalizmin etkinliğinde sosyal demokrat işçilerin de işçi sınıfının tarihsel doğrultusuna kazanılmalarından geçer. İDD çizgisinin işçi sınıfı çıkarlarına ters düşen ve kendi dışındaki sosyalist siyasal çizgilerin dışlanmasını hedefleyen grupçu ve makyavelist politikası önce DISK'in birliğini ve sonra da işçi sınıfının birliğini zedeleyen bir gelişme göstermiştir.

Ancak son DISK kongresinde bu siyasetin iflâsı açıkça görülmüştür. İlkesiz birlikler her zaman işçi sınıfı hareketinin bölünmüşlüğüne körüklemiş ve reformist eğilimlerin güçlenmesine yolaçmıştır. Sonuçta ve iki yıllık bir süreç içinde DISK'de sosyalistlerin etkinliği azalmıştır. Bu gelişmelerde sosyal demokrasinin payandası durumuna düşen İDD çizgisi de sonuçta kendisini DISK'in merkezî yönlendiriciliğinin dışında bulmuştur.

Aslında Kongrenin getirdiği yönetim değişikliği DSK'de her hangi bir siyasal değişmeye yolaçmış değildir. Yeni yönetim de en az eskisi kadar «sosyalist»tir. Çünkü, bizatihi DISK olgusu reformizmi dahi «sosyalist» görünmeye zorlamaktadır. Olumsuzluk, DISK'in geri bir adım atması değil, ileri bir adım atması için mevcut olan elverişli koşulların sosyalist siyasi hareket tarafından değerlendirilemeyeşidir. Olumluluk ise, işçi sınıfı politik hareketinin dağınıklığını inkâr etmek ve bu inkârcılığını grupçu, makyavelist siyasetin gerekçesi olarak gösteren İDD çizgisinin bu siyasetinin iflâs etmiş olmasıdır.

— 13 OCAK 1978 —

- Başbakan Ecevit, şiddet eylemlerinin devamına fırsat verilmeyeceğini söyledi.

- Bayındırlık Bakanı ve Bağımsız Mardin Milletvekili Şerafettin Elçi, hükümet programının

kaldırılmasını, referandum hakkının yasallaştırılmasını ve lokavtın yasadan çıkarılmasını istedi.

- Hükümet programı Millet Meclisi ve Cumhuriyet Senatosunda okundu.
- Amerikalı 5 senatör, hükümet yetkilileri ve işadamlarıyla

görüşmek için Türkiye'ye geldi.

- İtalyan Sosyalist Partisi, Başbakan Adnreotti kurulacak yeni hükümette solculara yer vermediği takdirde, İtalyan Komünist Partisi'yle bir halk cephesi hükümeti oluşturacağını açıkladı.

bir YORUM

Ecevit Hükümetinin Programı Tekelcileri Gözetiyor

MC demokrasi güçlerinin yoğun mücadelesi sonucu ortaya çıkan siyasal gelişmelere dayanamadı ve düştü. MC'nin yerine geçecek hükümet alternatiflerinden pekçoğu mevcut siyasal koşullarda tekellelerin onayını alabilecek bir hükümet olmalıydı. En uygun olan alternatif şüphesiz bir CHP-AP koalisyonu olacaktı ama subjektif nedenler bu alternatifin oluşturulmasını engelledi. Aynı çerçevede CHP'nin bağımsızlarla oluşturacağı bir hükümet tekellelerin onayını alabilirdi ve yeni Ecevit hükümeti bu siyasal zaviyeden doğdu.

Hükümeti başlıca iki acil görev beklemekteydi. Program bu görevlerin kapsamına göre biçimlendi. Görevlerden biri, MC'nin iyice bozduğu siyasî atmosferi yumuşatmak ve kızışan sınıf mücadelesini «içbarışa» dönüştürmektir. İkinci görev, ülkenin içinde bulunduğu ekonomik darboğazın tekelleler yararına aşılmasıydı. Bu iki görevin birbirleriyle dolaysız ya da dolaylı bir uyumu yoktur. Hatta biri ötekini belli ölçüler içinde dışladığı için birtek program içinde uyumlulaştırılmaları da mümkün değildir. Ekonomik darboğazı tekelleler yararına aşabilmek için emekçi halk yığınlarının taleplerine sırt çevirmek gerekmektedir. Nitekim program bu öze sahiptir ve ekonomik alanda yapacağı bütün girişimlerde hükümeti sermaye çıkarlarına bağlamaktadır.

Ancak Ecevit hükümetinin programında yer aldığı sınırlar içinde bile olsa ekonomik darboğazdan ilkenin kurtarılamayacağı açıktır. Ekonomik bunalım özünde yapısaldir ve bunalımın kapitalist çerçevede alınacak önlemlerle aşılması mümkün olmayacaktır. Tekellelerin kısa dönemli ve rahat soluk almaları bazı konularda sağlansa bile bu rahatlık geçici olacaktır. Bu nedenle, hükümet programının öngördüğü ekonomik önlemler bütünüyle tekelleler yararına olsa bile, demokrasi

güçleri açısından yeni hükümet «3. MC» olarak değerlendirilemez. Çözümü mümkün olmayan ekonomik sorunların programda bulunmasına rağmen yeni hükümetin programında yer alan bazı siyasal önlemler demokrasi güçlerini yakından ilgilendirmektedir ve bu önlemlerin alınması için elverişli koşullar vardır. Faşistlerin devlet kademelerinden temizlenmesi, can güvenliğinin ve öğrenim özgürlüğünün sağlanması, demokrasi güçleri üzerindeki yoğun baskıların belli ölçüde hafifletilmesi, cinayet örgütlerinin geriletilmesi gibi siyasal demokrasinin sınırlarının genişletilmesi anlamında kısmî ilerlemeler sayılabilecek bazı hakların elde edilmesi mümkündür. Yeni hükümetin programının uygulanabilirliği olan maddeleri çoğunlukla demokrasi güçlerini ilgilendirenlerdir ve bunların uygulanabilmesi için hükümetin desteklenmesi ve zorlanması için elverişli koşullar değerlendirilmelidir.

Sosyal demokrasinin varlığı zaten tarihi olarak işçi hareketinin bölünmüşlüğüne ifadesidir. İşçi hareketinin birliği, sosyal demokrasinin bu harekete egemen olmasından değil bilimsel sosyalizmin etkinliğinde sosyal demokrat işçilerin de işçi sınıfının tarihsel doğrultusuna kazanılmalarından geçer. İDD çizgisinin işçi sınıfı çıkarlarına ters düşen ve kendi dışındaki sosyalist siyasal çizgilerin dışlanması hedefleyen grupçu ve makyavelist politikası önce DİSK'in birliğini ve sonra da işçi sınıfının birliğini zedeleyen bir gelişme göstermiştir.

Ancak son DİSK kongresinde bu siyasetin iflâsı açıkça görülmüştür. İlkesiz birlikler her zaman işçi sınıfı hareketinin bölünmüşlüğüne körüklemiş ve reformist eğilimlerin güçlenmesine yolaçmıştır. Sonuçta ve iki yıllık bir süreç içinde DİSK'de sosyalistlerin etkinliği azalmıştır. Bu gelişmelerde sosyal demokrasinin payandası durumuna düşen İDD çizgisi de sonuçta kendisini DİSK'in merkezî yönlendiriciliğinin dışında bulmuştur.

Aslında Kongrenin getirdiği yönetim değişikliği DSK'de her hangi bir siyasal değişmeye yolaçmış değildir. Yeni yönetim de en az eskisi kadar «sosyalist»tir. Çünkü, bizatihi DİSK olgusu reformizmi dahi «sosyalist» görünmeye zorlamaktadır. Olumsuzluk, DİSK'in geri bir adım atması değil, ileri bir adım atması için mevcut olan elverişli koşulların sosyalist siyasi hareket tarafından değerlendirilememişidir. Olumluluk ise, işçi sınıfı politik hareketinin dağınıklığını inkâr etmek ve bu inkârcılığını grupçu, makyavelist siyasetin gerekçesi olarak gösteren İDD çizgisinin bu siyasetinin iflâs etmiş olmasıdır.

— 13 OCAK 1978 —

- Başbakan Ecevit, şiddet eylemlerinin devamına fırsat verilmeyeceğini söyledi.

- Bayındırlık Bakanı ve Bağımsız Mardin Milletvekili Şerafettin Elçi, hükümet programının

Bakanlar Kurulu'nda görüşülmesi sırasında, Türk Ceza Kanunundaki 141-142'nci maddeler ile lokavtın

- kaldırılmasını istedi.
- Konya'da bıçaklı saldırıya uğrayan bir işçi öldü.

14 OCAK 1978

- Ecevit hükümetinin programı üzerinde görüşlerini açıklayan İşveren Sendikaları Genel Sekreteri İbrahimoglu, «lokavtın kötüye kullanılmadığını» öne sürdü ve referanduma karşı çıktı.
- Mardin Bağımsız Milletvekili Nurettin Yılmaz, Ecevit hükümetine güvenoyu vereceğini açıkladı.
- Urfa'da bir süre önce komandolar tarafından yaralanan öğrenci öldü.
- BM Genel Sekreteri Waldheim, toplumlaraarası görüşmelerin yeniden başlamasını sağlamak amacıyla Kıbrıs'a geldi .

15 OCAK 1976

- Siirt Bağımsız Milletvekili Abdulkerim Zilan, Ecevit hükümetine güvenoyu vereceğini açıkladı.
- İstanbul'da demokratik kuruluşlar tarafından «Faşizmi protesto mitingi» yapıldı.
- Ticaret Bakanlığı eski müsteşarı Şeref Durugönlü'nün evi bombalandı.
- BM Genel Sekreteri Waldheim, Lefkoşa'da Denктаş ile Kipriyanu'yu biraraya getirdi.
- ABD Dışişleri Bakanı Vance, Orta Doğu'ya yapacağı geziyi erteledi.

16 OCAK 1978

- 11 Bağımsız milletvekili, Ecevit hükümetini sonuna kadar destekleyeceklerini açıkladılar.
- Gaziantep'te, lise öğrencilerinin üzerine ates acan polis, bir öğrenciyi öldürdü, iki öğrenciyi yaraladı.
- Devlet Demiryolları Sivas işyerlerinde çalışan 6500 işçi, toplu sözleşme farklarının ödenmemesini ve 65 işçinin işine son verilmesini protesto etmek için pasif direnişe geçtiler.
- İtalya'da Andreotti başkanlığındaki azınlık hükümeti istifa etti.

17 OCAK 1978

- Ecevit hükümeti Meclis'ten güvenoyu aldı.
- Cumhuriyet Başsavcısı, MSP Genel Başkanı Necmettin Erbakan'ın yerel seçimlerdeki konuşmalarını laikliğe aykırı olarak, Erbakan'ın MSP'den ihracını istedi.
- Finlandiya Cumhurbaşkanlığına yeniden Urho Kekkonen seçildi.
- Mısır ile İsrail arasındaki Orta Doğu ile ilgili görüşmeler Kudüs'te başladı.

MSP'nin Kapatılması Girişimi Anti-Demokratiktir

Siyasi demokrasinin başta gelen savunucuları işçi sınıfı sosyalistleridirler. Sosyalistler düşünce ve örgütlenme özgürlüğünü savunurken şu ya da bu burjuva kliğin haklarının kısıtlanmasını değil, işçi sınıfının tarihsel sınıf çıkarlarını esasa alırlar. Bu çıkarlar doğrultusunda verilen mücadelenin gelişip güçlenmesi için siyasi demokrasinin savunulması, genişletilmesi ve **dönüştürülmesi** dışında bir başka yol yoktur.

İşçi sınıfı sosyalistleri, düşünce ve örgütlenme özgürlüğü üzerindeki baskılara karşı verdikleri mücadelede emekçilerin yaşam koşullarının iyileştirilmesini, toplumun demokratikleştirilmesini, baskıların ve ulusal egemenliklerin sona erdirilmesini gözetirler. Ve kısmî demokratik hakların elde edilmesinden açılan perspektifden, daha ileri hakların elde edilmesi için verilecek mücadeleye elverişli olanaklar doğacağını sosyalistler hiç bir zaman gözardı etmezler.

Yargıtay Başsavcılığının MSP'ye karşı giriştiği uygulama, düşünce ve örgütlenme özgürlüğünün ne denli sınırlı olduğunu gösteriyor. Ayrıca bu uygulama 141 ve 142. maddeler konusunu yeniden aktüel hale getirdi ve toplumun geniş kesimleri artık meseleyi bu açıdan tartışıyor. İşçi sınıfının öncü güçlerinin 1936'lardan bu yana bu maddelere karşı verdikleri mücadele artık bugün toplumun geniş kesimlerini sarmış bulunmaktadır. Bu nedenle sorun, sadece MSP'ye dokunan ucundan değil bütünüyle ele alınmalı ve ortaya çıkan elverişli koşullar düşünce ve örgütlenme özgürlüğünün güvence altına alınabilmesi için son damlasına kadar kullanılmalıdır.

CHP'nin bu soruna ilişkin olumlu vaadleri bulunmasına rağmen bu vaadlerinde samimi olduğunu gösteren girişimlerine henüz rastlanmış değil. Mevcut hükümetin yapısını gerekçe gösterip CHP'nin sorunu dar bir çerçevede ele alması ve MSP'nin kurtarılması (!) ile yetinme noktasında takılıp kalması muhtemel bir gelişme olarak görünüyor. Gerçi bu bile demokratik güçler açısından olumlu bir adımdır ve Siyasi Partiler yasasının anti-demokratik hükümünün kaldırılması anlamına geliyor. Ancak anti-demokratik olan sadece bu hüküm değildir ve bu yasa tümüyle demokratlaştırılmadıkça siyasi partilerin faaliyetleri üzerindeki kısıtlayıcı baskılar her zaman geçerliliğini koruyacaktır.

Demokrasi güçlerine düşen görev, Ecevit hükümetinin vaatlerine kapılmadan ve kendi görevlerinin bağlayıcılığına uygun olarak taleplerini dayatmak, hükümeti, bu talepleri kaale almaya zorlamak olmalıdır. Çözümlerin burjuva parlamentosunda oldu-bittiye getirildiğini deneyimlerimizden biliyoruz ve siyasi uyanıklığımızı, çabalarımızı birleştirerek gösterme şansımız her zaman mevcuttur .

18 OCAK 1978

- Erbakan: «Temel hakları kimse tahdit edemez» dedi.
- İstanbul'da iki liseye patlayıcı madde atıldı.
- Mısır, Orta Doğu'da barışın sağlanması için, İsrail'in işgal ettiği topraklardan çekilmesini, Filistinlilere kendi geleceklerini saptama hakkının verilmesini istedi.
- İsrail Başbakanı Begin, «İsrail'in 1967 savaşından önceki sınırlara çekilmesi barışı sağlamaz» dedi.

19 OCAK 1978

- Ankara Belediyesi'nde altı bin işçi direnişe geçti.
- Kültür Bakanı Kışlalı, Sinema Sansür Kurulu'nda iki üyenin değiştirildiğini açıkladı.
- Türkiye Sanayi Odaları Başkanı Sabancı, «Döviz darboğazı giderek artıyor» dedi.
- İstanbul Sanayi Odası Başkanı Bodur, Federal Almanya'da çalışan Türk işçilerinin 15 milyar marklık tasarruflarının Türkiye'ye kanallanmasında Alman bankalarının karşı olmadıklarını söyledi.
- Mısır heyeti, Kudüs'te yürütülen Orta Doğu görüşmelerini terkederek Kahire'ye döndü.
- İtalyan Komünist Partisi, Hıristiyan Demokrat Parti'nin hükümete katılmayı reddetmesi halinde, diğer sol partilerle birlikte hükümeti kurmaya hazır olduğunu açıkladı.
- Portekiz Devlet Başkanı Eanes, Mario Soares'in kuracağı Sosyalist-Muhafazakâr Demokratik Merkez Partisi koalisyonunu onayladı.
- Bolivya'da üç haftadır yaygın olarak devam eden açlık grevine boyun eğen askeri hükümet siyasi tutuklular ve sürgünleri de kapsamına alan genel af ilan etti.

20 OCAK 1978

- Ankara DMMA'ya patlayıcı madde atıldı.
- Başbakan Ecevit, can güvenliğini ve öğrenim özgürlüğünü sağlamak için alınacak ilk önlemlerin, okullarında silahlı öğrenci bulunduran, yasa dışı eylemlere göz yuman, bazı öğrencilerin okullara girmelerini önleyen okul yöneticilerinin ve bu konuda ihmali görülen vali ve kaymakamların görevden alınması olacağını söyledi.
- CHP Genel Sekreterliğine Mustafa

Üstündağ, Genel Sekreter Yardımcılıklarına Orhan Birgit, Coşkun Karagözoğlu, Erol Tuncer ve Prof. Uğur Alacakaptan seçildiler.

- Türkiye Sanayi Odaları Başkanı Sabancı, IMF ile ne olursa olsun anlaşmak gerektiğini, yabancı sermayenin ekonominin cankurtaran simitlerinden biri olduğunu söyledi.
- Maliye Bakanı Müezzinoğlu,

MC'nin hazırlamış olduğu 1978 mali yılı bütçesinin genel hatlarıyla hükümet tarafından benimsendiğini açıkladı.

- ABD Dışişleri Bakanı Vance, Türkiye'ye geldi.
- Gümrük ve Tekel Bakanı Mataracı, eski bakan tarafından öğrenci oldukları halde Gümrük Muhafaza Memurluğu'na alınan kimselerin silah taşımalarını yasakladı.

21 OCAK 1978

- Aydın'da bir genç komandolar tarafından öldürüldü.
- TUSİAD Genel Kurulunda konuşan Nejat Eczacıbaşı, «Türkiye'de sermaye birikiminin temelinde ne kolonyalizm, ne de sömürü yatar. Türkiye'de sermaye birikiminin temelinde küçük bir tezgahta basit bir dükkanda oluşturulan insan emeği ve çabası yatar» dedi.
- Sanayi Odaları Birliği Başkanı Sabancı, «Slogan, sanayide devlet yerine, sanayiye yol, enerji olmalıdır» dedi.
- Başbakan Ecevit ve ABD Dışişleri Bakanı Vance arasında yapılan görüşmelerde, Türk-Amerikan ilişkilerinin sadece askeri alanda değil,

ekonomik ve diğer alanlarda da yeniden canlandırılması ve eski düzeyine getirilmesi amacıyla iki ülke hükümetlerinin diyaloga devam etmeleri kararlaştırıldı.

- Milli Savunma Bakanı Işık, «NATO ile olan ilişkiler, NATO'nun, Türkiye'nin ulusal güvenliğini karşılamadaki katkısına göre ayarlanacaktır» dedi.
- Mısır Devlet Başkanı Sedat'ın, kesilen görüşmelerin yeniden başlaması için İsrail'in işgal ettiği topraklardan çekilmesi koşulunu öne sürmesine karşı, İsrail Dışişleri Bakanı Dayan, «İsrail önkoşul kabul etmeyecektir» dedi.

TÜSTAV

DISK'in 12. Yılına Girerken Sorunlar ve Görevlerimiz

MEHMET BARİŞ

18 Şubat 1967 tarihinde kurulmuş olan Devrimci İşçi Sendikaları Konfederasyonu bu yıl 11'inci kuruluş yıldönümünü kutluyor. DISK 12'nci yılına girerken, işçi sınıfımızın ekonomik mücadelesinde ve genel devrimci-demokratik harekette önemli görevlerle karşı karşıya bulunuyor.

DISK'in kuruluşunu, geçirdiği aşamaları ve gerek geçmişte, gerekse son yıllarda izlediği çeşitli politikaların eleştirisini KİTLE Dergisi DISK'in 10'ncü Kuruluş yıldönümü nedeniyle geçen yıl uzun bir bilimsel yazı dizisi halinde ele almıştı. Bizim burada o değerlendirme ve eleştirmelere ekleyeceğimiz birşey yoktur. Tersine, DISK'in V'inci genel kurultayından sonra izlediği siyasetlerin eleştirisi sosyal pratikte kısa zamanda doğrulanmış, İDD çizgisinin DISK'deki politikası iflâs etmiş, gerek KİTLE Dergisinde, gerekse Dergimizde bu konuda yapılan eleştiri ve değerlendirmelerin büyük isabeti pratik içinde kendisini kanıtlamıştır.

Burada DISK'in geçirdiği evrimleri, zikzakları, geri dönüşleri, yaşadığı çelişkileri kısaca özetledikten sonra, VI'ncı Kongre öncesindeki gelişimleri, VI'ncü Kongrenin değerlendirilmesi ile birlikte ele alacak ve esas olarak bundan sonraki sorumlular ve görevler üzerinde duracağız.

ÖZET OLARAK DISK TARİHİ

İşçi sınıfı sosyalistlerinin geçmişte de sık sık tekrarladıkları gibi DISK, kurulduğundan bu yana çeşitli gelişim aşamalarından geçmiş, bu gelişim sürecinde çeşitli duraksamaları, zikzakları, geri dönüşleri de yaşamış, gerek genel Türkiye politikası, gerekse Türkiye solunun içindeki gelişimler değişik süreçler halinde farklı etkenlerle DISK'e yansımıştır.

Kurulduğundan bu yana işçi sınıfımızın ileri ekonomik örgütlenmesini teşkil ve temsil etmiş olan DISK'in 11 yıllık tarihine ve bugününe etkiyen süreçleri, ekonomik ve politik olmak üzere başlıca iki temel kategoride toplamak gerekir. Çünkü, bilindiği gibi, toplumun en ileri kesimi olan işçi sınıfı ve onun ekonomik mücadelesi, politikadan ve politik mücadeleden ayrı tutulamaz. Esasen, DISK'in kuruluşunun temel nedeni de «Partilerüstü sendikacılık» adı altında işçi sınıfımızı siyasetten uzak tutmaya çalışan, işçi sınıfımızın politik bilincinin gelişmesini önlemeye uğraşan ve böylece ekonomik mücadelesini de burjuvaziye karşı değil, burjuvazinin güdümü altında sürdüren sarı sendikacılığın —Türk-İş'in— gerici çemberini kırmak idi.

Bir başka deyimle DISK'in kuruluş temellerinde, birbirinden soyutlanmasına imkân bulunmayan iki ana faktör yatar:

1 — Türk-İş'in «partiler-üstü sendikacılık» adı altında güttüğü burjuva politikasına karşı mücadele... (Türkiye işçilerini «siyaset dışı» bırakarak, burjuvazinin politik egemenliğini koruyup, işçilerin bilinçlenmesini önlemek veya geciktirmek isteyen CIA'nın yönlendirdiği Amerikan sendikacılığına karşı mücadeleyi ayrı bir sendikal konfederasyon altında sürdürmek...)

Şu halde, DISK'in kuruluşunun esas ve belirleyici nedeni, POLİTİK'dir...

2 — Sözkonusu burjuva siyasetini güden sarı Türk-İş yönetiminin, ekonomik mücadelede bu siyasete uygun olarak sürdürdükleri satılmış ve gangster sendikacılığına karşı, işçi sınıfımızın ekonomik mücadelesini ayrı bir sendikal çatı altında geliştirmek...

Böylece, DISK'in kuruluşunun temelindeki amaç, gerek ekonomik, gerekse politik bakımdan, işçi sınıfımızın burjuvaziden **bağımsızlaşması'** dir .Hiç kuşkusuz, amaç budur, fakat DISK daha kurulduğu anda bile burjuvaziden ekonomik ve politik bakımdan bağımsızlaşabilmiş midir?.. Örneğin Aybar'ın şefliğindeki o zamanki TİP işçi sınıfımızın bağımsız politik örgütü değildi ve olamazdı. Çünkü, herşeyden önce, birincisi, o partinin ideolojisi işçi sınıfının bağımsız ideolojisi değildi.. (Bilimsel sosyalist ve enternasyonalist bir parti olmayan, gerek yönetimiyle gerek tabanıyla, gerekse de genel ideolojik ve politik tavrıyla TİP'in «bağımsızlığı» burjuvazinin çizdiği sınırlar içinde ve onun icazeti altındaki bir «bağımsızlık» idi. Dünya komünist hareketinin ideolojik ve politik hattının ve temelini dışında kalan, hatta ona aykırı düşen eski TİP sosyalizmini, işçi sınıfının sosyalizmi sayamayacağımız için, bu partinin güdümündeki DISK'i de ancak bu çerçevede değerlendirebileceğimizi hatırlatmalıyız.. Şu kadar ki, bilimsel sosyalizmden sadece etkilenmiş ve

esinlenmiş olan TİP, DİSK adını atmakla, bir kısım işçi sendikalarını ve sendikal planda örgütlü bir kısım işçileri, ekonomik mücadelede sarı sendikacılık çemberi dışına çıkarıyor, fakat bu adımı politik bakımdan bilimsel sosyalizm ve proletarya enternasyonalizmi ile bütünleştiremiyordu. TİP'in zaten böyle bir amacı da yoktu. Çünkü kendi sosyalizm anlayışı, yukarıda da belirttiğimiz gibi, bilimsel sosyalizmin ve proletarya enternasyonalizminin dışında —hatta yer yer kaşısında— idi...)

Buna rağmen, DİSK ilk kurulduğu yıllarda hızla gelişti. Bu gelişim TİP'in başarılı politikası veya «bilimsel sosyalist» (!) karakterinin bir sonucu değildi, DİSK'in güçlenişindeki belirleyici amaç, Türk-İş sendikalarından daha iyi toplu sözleşme yapması, ekonomik mücadelede daha başarılı olması ve bu gerçeği kavramaya başlayan işçilerin, daha iyi ekonomik haklar koparmak için DİSK'i seçmeye başlamalarıydı. Esasen o zamanki TİP yöneticilerini yeni bir konfederasyona iten faktörlerin başında, spontane olarak gelişen işçi sınıfı ekonomik hareketinin zorlaması vardı. DİSK başlangıçta bu spontane gelişime, işçilerin ekonomik mücadele ihtiyacına cevap verebildiği için belli bir büyüme gösterdi.. Ama DİSK yöneticileri o zamanlar, TİP yönetiminde de oldukları halde, konfederasyonda ve işçi hareketlerinde bir politik güdüm olmadı, TİP içinde «sendikacılar grubu» daima bir grup olarak özerkliklerini korudular.. Başka bir deyişle, politik anlamda güdümsüz kalan yeni sendikal hareket de spontane niteliğini korudu, mücadeleyi yönlendiren merkez, politik bir merkez olmadı, sadece o politik merkez içinde yer almış bulunan ve esas misyonları sendikacılık olan, politik vasıfları ikinci planda kalan sözkonusu grup oldu.

1968 sonlarına doğru, TİP merkez yönetiminde bölünme çıkınca sendikacılar grubu ile Doğulular grubu Aybar'dan yana tavır koydular. Aren-Boran ekibine ağır şekilde saldırdılar, böylece Aybar'ın parti başında kalmasını, Aren-Boran ekibinin yönetimden tasfiyesini sağladılar. Fakat bir yıl sonra 1969 Milletvekili seçimleri için yapılan yoklamalarda ve merkez kontenjanlarında Aybar, oy hesaplarıyla Doğulular grubunu tutup, sendikacılar grubunu «harcayınca», sendikacılar (Rıza Kuas ve Kemal Nebioğlu dışında) Aybar'ı terkettiler. Daha sonra, 1969 seçim sonuçlarıyla birlikte, Doğulular da Aybar'ı bırakınca, parti yönetimi, yeni dengelere göre el değiştirdi.. vb.... Böylece bu tarihten sonra, DİSK merkez yöneticileri arasında Kemal Türkler'in başında olduğu belirleyici ekip, zaten ayrı bir grup halinde buldukları TİP' ve onun siyasetini tümüyle terkettiler.

Böylece DİSK'in ve gelişiminin spontane karakteri artarak devam etti. DİSK yöneticileri, TİP yönetiminde de bulunduğu sıralarda DİSK'in ve onun temsil ettiği ekonomik hareketin spontane olduğunu, her hangi bir ciddi politik güdümü altında bulunmadığını söylemiştik. DİSK yö-

neticileri TIP dışına çıktıktan sonra da DISK'in gelişmesinin ve büyümesinin devam etmesi, bu tesbitimizin en somut kanıtıdır... DISK'in kurulması TIP'e siyasi bakımdan kayda değer her hangi bir şey kazandırmamıştır, TIP'in işçi sınıfına ulaşmasına yardımcı olmamıştır. TIP ile DISK yöneticileri sadece tepede birbirlerine teğelle bağlanmış olarak kalmışlar, TIP sendikacılar vasıtasıyla DISK tabanına ve işçi sınıfı içine inememiştir.. (Somut bir örnek verecek olursak, DISK'in ve Maden-İş'in liderlerinden Şinasi Kaya TIP'in İstanbul il başkanlığını yaptığı, hatta 1968 belediye seçimlerinde İstanbul'dan TIP Belediye Başkan adayı olduğu halde, TIP'in siyasal çalışma olarak DISK tabanında önemli bir varlık gösterememesi, DISK yöneticilerinin sendikalist niteliğinin bir sonucudur). DISK yöneticileri merkezden başlayarak TIP'in her kademesinde söz sahibi oldukları halde, TIP siyasetini ve etkinliğini DISK tabanına götürmemişler, DISK içinde işçilerin politik bilinçlenmesine ve politik bakımdan işçilerin örgütlenmesine ciddi bir çaba göstermemişler, ekonomizm ve sendikalizm güderek, kendi sendikal etkinliklerini ve liderliklerini korumak gayreti içinde olmuşlardır. Onlar için, ekonomizm daima ön planda olmuş siyaset ise, ancak ona bağımlı olarak —işlerine yaradığı sürece— belirli sınırlarda hapsedilmiştir. Nitekim TIP artık etkinliğini yitirince, TIP yönetiminde olmak DISK yöneticileri için her hangi bir avantaj taşımaktan çıkınca, TIP yönetiminde yer almak, DISK yöneticileri için bir politik kariyer ve cazip bir politik misyon olmaktan çıkınca, DISK üst yönetime de TIP'le işi bitmiştir.

DISK'in kuruluşunda ve gelişiminde ciddi bir politik güdümün bulunmadığı, bu varoluşun spontane hareket sonucunda ortaya çıktığı konusundaki yargımızı özetle yeniden vurgulamak istiyoruz:

- 1 — DISK'in ekonomik mücadelesi, TIP'in politik mücadelesine bağımlı olmamıştır. DISK'in TIP'i destekleme kararı olduğu genel seçimlerde bile, bu kararlar TIP'e tavırda politik bağımlılığın bir sonucu olmamıştır. Böylece, politik mücadele ile ekonomik mücadele arasında olması gereken bağlar TIP-DISK ilişkilerinde kurulamamıştır.
- 2 — DISK'in gelişmesini belirleyen esas faktör, politik güdüm ve politik nedenler değil, daha iyi ekonomik mücadele olmuştur. Bu ise işçi sınıfının ekonomik mücadelesinin spontane gelişiminin dayattığı bir zorunluluktur.
- 3 — DISK yöneticileri, TIP'den tümüyle koptuktan sonra da, DISK gelişmesine devam etmiştir... Bu gelişim 15-16 Haziran 1970'i neden ve sonuç olarak içermekte, gene aynı yıl Kasım ayında Adana'daki etkin işçi gösterilerini kapsamaktadır.
(TIP ve İDD çizgileri daha sonraları 15 - 16 Haziran'ı kendi politik güdümlerinde ve etkilerinde göstermeğe çalışmışlardır,

fakat bütün bunlar sosyalistliğe yakışmayacak gerçek dışı bir iddiadan ve böbürlenmeden başka bir şey değildir.)

- 4 — 15-16 Haziran olayları, gerici egemen güçler tarafından işçi sınıfımızın zaten kısıtlı olan sendikal özgürlüğünün tümüyle ortadan kaldırılmasını amaçlayan bir yasanın parlamentodan geçmesine karşı, DISK'in gösterdiği bir tepki olarak başlamış fakat kısa zamanda, DISK dışındaki onbinlerce işçiyi de kapsayarak gelişmiştir. İşçi sınıfımızın burjuvaziye karşı yıllardır güçlendirerek sürdürmüş olduğu mücadele ve tepkiler, bir sosyal yığınsal patlama olayı halinde açığa vurmuştur. Bu olayların spontane niteliği ve bizzat sendikal yöneticileri dahi aşması, yukarıda vurguladığımız yargıların pratik bir kanıtıdır...

Böylece, DISK'in birinci dönemini, 12 Mart'a kadar olan ilk kuruluş yılları olarak alırsak yanlış yapmış olmayız. Çünkü DISK'in kuruluşunda belli bir TIP inisiyatifi bulunsa bile, politik faktörün DISK'in kuruluşunda ve gelişmesinde belirleyici rol oynamadığı, TIP ile DISK arasındaki merkezi ilişkinin üç yıl içinde, adeta bir «kuruluş tarihleri aynıyetine» dek indirgendiği görülmüştür. Bu nedenlerle, DISK'in ilk kuruluşunda, merkezî bir politik hareketin payı olmuştur ve fakat gelişmesinde belirleyici faktör ekonomik mücadelenin ve taleplerin boyutlarıdır. Hiç kuşkusuz, DISK'in TIP sonrası örgütsel gelişmesi de sosyalistlerin ve sosyalist işçi liderlerinin önemli katkıları ve fedakâr çabaları üzerinde yükselmiştir fakat bu çabalarda örgütsel bir politik kolektivitenin güdümü ve damgası yoktur. DISK liderlerinin TIP'den kopmasıyla, DISK'in de TIP'den kopmuş olması ve TIP'in tabanda her hangi bir etkinlik taşıyamaması, DISK liderlerinin işçi sınıfını politikleşmeden uzak tutarak ekonomik mücadele alanına hapsedmeleri ve böylece DISK'de kendi liderliklerini korumaları bu tesbitin kanıtıdır.

DISK'in tarihinde ikinci evreyi 12 Mart dönemi oluşturur. 12 Mart faşizmi grevleri yasaklayınca ve işçilerin toplu sözleşmelerini bile sıkı-yönetim komutanlığından gelmiş görevlilerin kontrolünde yapınca DISK'in yoğun faşist baskılar altında, ilerlemesi ve büyümesi durmuştur. Gerçi faşizm altında DISK sendikalarına bazı işyerleri katılmışlarsa da, bu katılımlar büyüme diye nitelendirmeyeceğimiz düzeydedir.

DISK bu dönemde ancak demokratikleşmenin başladığı —1973 genel seçimlerinin kesinlik kazandığı— son aylarda canlanma göstermiştir. Özetle söylersek, bu evrede, DISK yöneticileri 12 Mart faşizmini «kazasız-belasız atlatmak» siyaseti izlemişlerdir. Bu dönemde DISK'e katılan sendika olmadığı gibi, DISK'e üye sendikalar, yeni işyeri ve üye kazanmak için kayda değer bir faaliyet göstermemişlerdir.

12 Mart sonrası dönem, DİSK'in tarihinde üçüncü bir evreyi temsil eder. Ortamın demokratikleşmesi ve faşizmin geri çekilmesiyle birlikte, işçi sınıfımızın ekonomik mücadelesi de hız kazanmış ve DİSK kendi tarihinin en önemli büyüme aşamasına girmiştir. Bir yandan DİSK'e üye sendikalar yeni işyerlerini DİSK'e kazanırlarken, öte yandan, yeni yeni sendikalar DİSK'e katılmaya başlamışlardır. Bu yeni katılımlar arasında, Özcan Kəskeç'in başkanlığındaki Sosyal İş Sendikasını, Mehmet Kılınç'ın başkanlığındaki Petkim-İş sendikasını, Fehmi Işıklar'ın başkanlığındaki Çağdaş Metal-İş sendikasını, Abdullah Baştürk'ün başkanlığındaki Genel İş sendikasını ve son olarak da Mukbil Zırtıloğlu'nun başkanlığındaki Oleyis Sendikasını sayabiliriz. DİSK'in üye sayısı için, DİSK genel kurulundaki delege adedini ortalama bir ölçüt olarak alırsak, 1973 başlarındaki Dördüncü Olağan Genel Kurulda DİSK delegeleri 80'i aşmışken, 1975 Mayısındaki V.ci Kongrede bu sayı 140 civarına kadar yükselmmişti. Geçtiğimiz Aralık ayında yapılan VI.ci Genel Kuruldaki delege sayısı 410'u geçmişti. (Son kongrede sayıları artmış bulunan DİSK bölge temsilcilikleri'nin doğal delegelikleri gözönüne alındığı takdirde bile, DİSK genel kurulu için kendi sendikalarından seçimle gelmiş delegelerin sayısı, V. ci ve IV.cü genel kurullardakilerle kıyaslandığında, DİSK'in özellikle son yıllarda önemli bir büyüme gösterdiği ortaya çıkar).

Şu halde 12 Mart döneminden çıkışı izleyen yıllarda, Konfederasyon olarak DİSK kendi tarihinin en önemli nicel büyümesini göstermiştir.

Fakat nicel plandaki bu büyüme, siyaset sahnesinde DİSK üst yönetiminin koyu bir CHP takipçiliği yaptığı yıllara rastlar. Bu noktada gerek CHP'li sendikacıların, gerekse Kemal Türkler başta olmak üzere, bir ayağı sözde sosyalizmde olan reformcu sendikacıların ve gerekse sosyalizm adına CHP takipçiliği misyonunu güden İDD'cilerin önemli payları olmuştur.

Yukarıda da belirttiğimiz gibi DİSK'in 10 yıllık siyaseti, özellikle son birkaç yılıyla KİTLE gazetesinde geçen yıl ayrıntılı olarak ele alındığından, burada DİSK'in politik arenayla olan bağıntılarını, ve İDD'cilerin de sosyalizm adına omuz verdikleri CHP takipçisi politikalarını burada uzun uzun tekrarlamayacağız. Esasen, işçi sınıfı sosyalistlerinin her vesileyle göstermiş oldukları bu olgu, son gelişen olaylarla artık herkesin bildiği bir gerçeklik haline gelmiştir. Bu konuda, İDD'cilerin izledikleri son derece olumsuz siyasetin meyvalarını ise başta kendi grupları olmak üzere, tüm sosyalist hareket ve işçi sınıfımız toplamıştır, toplamaktadır.

DİSK üstyönetiminin son yıllarda izlediği CHP yanlısı ve takipçisi politika 1972'de Bülent Ecevit'in CHP genel başkanlığına seçilmesi, İsmet Paşa ve ekibinin Parti yönetiminden uzaklaştırılması ve böylelikle partinin 12 Mart faşist rejimi ile işbirlikçiliği yapma siyasetinden uzaklaşarak 12 Mart faşizmine karşı çıkması ile başlar. Daha sonra giderek

güçlenen sosyal demokrasi ve Bülent Ecevit karizması ile bu CHP takipçiliği büsbütün pekişir. İlk kurulduğu sırada sosyalist olduğunu söyleyen ve hatta sosyalist bir partinin yönetiminde görev almış bulunan DİSK yöneticileri kendi «sosyalizm» anlayışlarına pek uygun bir şekilde, DİSK gemisini kolayca CHP limanına bordalamışlardır. «Sosyalist» DİSK yöneticilerinin böylesine rahatlıkla sosyal demokrasinin peşine takılmalarını kolaylaştıran faktörler şunlar olmuştur:

● 12 Mart öncesi dönemde ülkemizde genel sosyalist hareketin sınıf mücadelesini kucaklayıp yönlendirmekten zaten yoksun olan güçsüz yapısının 1968 sonrası bölünmeleriyle büsbütün zaafa düşmesi, ve sosyalist hareketin, sosyal muhalefet görevlerini hepten yapamaz hâle gelmesi... Bu etken, zaten başından beri «sosyalist» kimlikleri değil, sendikacı kimlikleri ağır basan, ekonomist veya sendikalist diye nitelendirilebileceğimiz DİSK yöneticilerini, hemen hemen bütünüyle sosyalist siyasi hareketten koparmıştır. İlk günden beri sosyalizmi, «bilimsel sosyalizm ve enternasyonalizm» olarak zaten benimsememiş bulunan, bu nedenle, işçi sınıfı içine bilimsel sosyalizmin ve enternasyonalizmin bütünsel bir teorik sistem olan öğretisini sokmaya çabalamayan, sendikal eğitimlerde işçilere sadece artı-değer, sömürü vb. kavramlarını öğretip, (ekonomik bilinç veren) proletarya mücadelesinde esas belirleyici faktörü, yani politik mücadele nosyonunu aşılamaayan, işçi sınıfı biliminin, sosyalist topluma ve bu topluma giden yolda sınıf mücadelesinin siyasal gereklerini, ve başta siyasal iktidar hedeflerinin (işçi sınıfının tarihsel misyonunu) işçilere öğretmemiş, böylelikle işçi sınıfını kendiliğinden sınıf olma durumundan çıkarıp, «kendisi için sınıf» durumuna getirmeye, çalışmamış, yani esas gerekli olan politik bilinci ve SİYASİ İKTİDAR amacını işçilere benimsetmemiş olan «sosyalist» DİSK üst yönetimi kolaylıkla sosyal demokrasinin (burjuva reformizminin) peşine takılabiliştir.

● Şu halde, DİSK'in sosyal demokrasi takipçiliğine başlamasının esas nedeni işçi sınıfı politik hareketimizin dün de varolan, bugün de süren güçsüzlüğü, bölünmüşlüğü ve zaafıdır. Şayet, —1920'lerin başında başlayan— sosyalist hareket, toplumda, dünya ve Türkiye işçi sınıfına karşı görevlerini yapabilmiş ve sağlam bir bilimsel sosyalist ve enternasyonalist hareket kurabilmiş olsaydı, hiç kuşkusuz ekonomik mücadele ve onun örgütlenmesi ile politik mücadele, bu denli birbirinden ayrı gelişmeyecekti.

● Sosyalist hareketin kadrolarının daha çok aydınlardan oluşması, esasen bilimsel politik bilinçte ve formasyonda olmayan, başlıca reformizm, sendikalizm, ekonomizm vb. gibi hastalıklarla mâlûl bulunan sendika liderlerinde, varolan aydın düşmanlığını büsbütün geliştirdi. Gerçekte bu liderler kendileri de üretimden koptukları, bir ölçüde aydın-

laştıkları, daha önemlisi, örgütsel hiyerarşi içinde **bürokratlaştıkları** için, kendilerini ve denetimleri altındaki sendikaları sosyalist siyasal hareketten büsbütün bağımsızlaştırmak, işçileri bilimsel politik bilinçten uzak tutmak amacıyla, kolayca uvriyerist motiflere başvurmışlar, işçiler arasında, aydın düşmanlığına yarayacak uvriyerist propagandalara girişmişlerdir. DISK liderlerinin, 1968'deki TIP merkez yönetimindeki ayrışmada (bölünmede) Aybar'ın safını tutmaları, sadece onların bilimsel sosyalizm dışı olmalarının sonucu değildi. Esas olarak bu temel üzerinde, fakat, aynı zamanda, TIP içinde rakiplerini «aydın» olmakla suçlayan ve alabildiğine uvriyerizm (aydın düşmanlığı) yapan, bu yolda komünizmi ve komünist partilerinin işleyişini «bürokratizm» ile suçlayan Aybar'ın ve «Aybarizm»in uvriyerist ve menşevik görüşleri, sendikacıların kendi sendikal kariyerlerini ve bu ekonomik kariyer üzerine kurulu bulunan politik kariyerlerini korumaya, sürdürmeğe, DISK içinde bilimsel sosyalizmin yaygınlaşmasını önlemeye, mevcut sendikal hiyerarşinin sürmesini sağlamaya yaradığı için, DISK liderleri «Aybarcı» olmuşlardır. Daha sonra, yukarıda da anlattığımız gibi, «Aybarizm» politik arenada tümüyle iflas edince, DISK liderlerinin de «sosyalist» politikayla ilişkileri kalmamıştır. Tersine, gene belirttiğimiz gibi, bu sendika liderleri DISK tabanında aydın düşmanlığını şiddetlendirmişlerdir.

Tekrar belirtelim ki, bu aydın düşmanlığı, o zamanki DISK liderlerinin ideolojik düzeyleri ve formasyonları ile sınırlı değildir; bu aydın düşmanlığın ardında aynı zamanda, DISK sendikalarını ve bilinçli işçilerini, DISK liderleri dışındaki sosyalist siyasal hareketten uzak tutmak, böylece kendi sendikal mevkilerini korumak amacı da yatmaktadır. Nitekim, DISK'de ilk günden beri bir imparatorluğun temellerini atmış olan, alabildiğine merkezîyetçi bir tüzüğün genel başkanda toplamış olduğu olağanüstü yetkileri, konfederasyonda kendi **kişi kültü** için kullanan Kemal Türkler'in, uvriyerizme ve aydın düşmanlığına başvurusu, önce TIP'de Aren-Boran ekibine karşı tutumuyla netçe açığa çıkmıştır. Türkler ve arkadaşlarının, TIP'le ilişkilerini kestikten sonra Parti yönetimine gelen bu ekibe karşı süren düşmanlıkları, Behice Boran'ın genel başkan olmasıyla birlikte, Boran'ın şahsında en uç noktaya varmıştır. Daha sonra, 12 Mart'ı izleyen dönemde, TSIP kurulunca, Türkler ve arkadaşlarının «aydın düşmanlığı» TSIP yöneticilerinde somutlanmış, bir yıl sonra TIP, Boran'ın başkanlığında somutlanınca TIP'in sendikalarda etkinlik sağlayacağından korkan Türkler ekibi yeniden TIP düşmanlığını yaratmışlar, TIP'li sendikacıları, hertürlü yoldan tecrit ve tasfiye için ayak oyunlarına girişmişlerdir. Aşağıda da tekrar değineceğimiz gibi, İDD'ciler ise kendi ilkesiz, bilimsiz ve son derece grupçu tutumlarından dolayı, bu tasfiye ve tecrit politikasının en hararetli destekçileri, uygulayıcıları ve **teşvikçileri** olmuşlardır. Kemal Türkler'in «aydın düşmanlığı»nın kendi

kariyerini korumaya hizmet eden bir araç olduğu, bir zamanlar en ağır sözlerle suçladığı ve «en zararlı aydınlar» arasında gördüğü kimi aydın sosyalistlerle zamanı gelince birlikte çalışmaya başlaması olmuştur. Aybar'a karşı muhalefetin başını Aren çektiği sıralarda, TIP Büyük Kongrelerinde Aren'e en gâliz sözlerle saldırarak onu «aydın», «bürokratik», «ceberrut sosyalist» diye suçlayan, neredeyse «ihane» ile itham edecek kadar ileri giden Kemal Türkler, daha sonraları, Aren grubu bugünkü TIP kuruluşuna katılmayınca ve kitlelere politik hedef gösterebilen bağımsız bir siyasi hareket olmaktan çıkınca, yani Türkler imparatorluğu için politik bir «tehlike» olma vasfını yitirince, bir zamanlar en olmadık şekilde saldırdığı Prof. Sadun Aren'i, DISK siyasi müşavirliğine almıştır... Gene 12 Mart döneminde ve sonrasında Yeni Ortam'daki yazılarıyla ileri kitleler içinde ün yapan sosyalist bir fıkra yazarı başlangıçta TSP politik hareketinde yöneticiler arasında yer alınca, onun hakkında en galiz küfürleri savuran Türkler, daha sonra, bu yazar IDD safalarına geçtikten, yani siyasal çizgi bakımından Türkler ve imparatorluğu için bir «tehlike» olmaktan çıktıktan sonra, DISK adına Türkler'in sahibi bulunduğu günlük gazetenin başına getirilmiş, ayrıca önce müstear isimle, sonra da kendi imzasıyla sürekli fıkra yazmaya başlamıştır... Sosyalist çevrelerin çok yakından bildikleri bu iki örnek dışında, bu tesbitimiz için birçok örnek daha vardır. Örneğin «aydın düşmanı» olarak bilinen Kemal Türkler, İDD çizgisi ile işbirliği yaptıktan sonra, İDD çizgisi ise Türkler'e kan ve can vermeye başladıktan sonra, birçok aydını, DISK uzman kadrolarına getirmiştir. Demek ki, sendikacıların «aydın düşmanlığı» da kendi kişisel veya grupsal çıkarlarıyla sınırlıdır.

• Yeri gelmişken şu noktayı da belirtelim. İşçi hareketine bir sendikacı olarak başlayan, fakat zamanla politik nosyon ve eğilim kazanan bir işçi liderinin herhangi bir siyasal sosyalist kolektivitelyi seçmesine karşı çıkmak şöyle dursun, bunu olumlamak teşvik etmek gerekir. Çünkü işçi sınıfı mücadelesi açısından esas ve belirleyici olan, hiç kuşkusuz, SİYASİ MÜCADELE'dir. Ne var ki, Türkler ve bir kısım sendikacıların İDD ile işbirliği yapmaları, hatta onlara angaje olmaları, böyle bilinçli ve içten bir seçiş değildir. Sadece birtakım «öznel» hesaplara dayanmaktadır. Çok değil, 1968-69 yıllarında, Aybar ile birlikte aydın düşmanlığı ve daha da önemlisi anti-Sovyetizm yapan, SBKP'yi bürokratizm, «ceberrut sosyalizm» vb. ile suçlayan bir sendika lideri, birkaç yıl sonra, Aybar çizgisinin de gerisine düşerek, sosyal demokrat takipçiliğine başlamış, sosyalizme «devlet faşizmi» demiş, Halk Sektörüne övgüler düzmüş, sosyalizm ile kapitalizm arasında üçüncü bir yol olduğunu, onu da «Sayın Ecevit»in halk sektörü ile gösterdiğini öne sürmüş, «dar kadro Partisi» ne karşı çıkarak bu gibi partilerin «demir perde ülkelerinde» bulunduğunu beyan etmiş, ve de özel mülkiyeti kutsamış ise (1973-74); ve bu şa-

hıs, yeni bir rüzgârın esmesiyle, bu sözlerinden bir yıl sonra «bilimsel sosyalizm ve enternasyonalizm» türkûleri çağırmaya başlamışsa, bu sendika liderinin «bilimsel sosyalistliğinden, enternasyonalistliğinden» gerçekten şüphe etmek ve onun demeç vb. olarak okuduğu yaldızlı metinlere inanmamak hepimizin hakkıdır. Şayet Türkler, IDD çizgisine kendi politik bilincini geliştirerek, geçmişinin özeleştirisini yaparak katılmış olsaydı ve işçi sınıfının bağımsız siyasi yolunda tutarlı bir politika gütsedydi, biz bunu ancak saygıyla ve takdirle karşılardık. Fakat, Türkler'in «IDD»ci kesilmesiyle birlikte ve IDD'cilerin DISK merkez uzmanlık kadrolarına getirilmesiyle birlikte, şayet TIP'li ve TSİP'li sendikacılar, işçi liderleri, bu gruba dayanarak tasfiye edilmeye başlandıysa, (KITLE, 26.4.1976) ve bu grubun «cansiperâne» çabaları, DISK'de işçilerin politik bilincini değil, Kemal Türkler ve benzeri reformist sendikacıların V nci Kongrede sallandığı görünen koltuklarını güçlendirdiyse, onlara payanda olduysa, gene bu «IDD'cilik», Türkler ve benzerlerine uluslararası arenada birtakım olanaklar, avantajlar ve destekler sağlamaya yaradıysa... ve IDD'cilerin «toplumsal ilerleme» çizgisi, tüm reformistleri politik planda katıksız bir CHP peşinde birleştiren bir paravan slogan haline getirildiyse, gene sosyalizm sözcüğüne ambargo konulup, «ileri demokratik bir düzen» veya «ileri demokrasi» mutlaklaştırdıysa, ve tüm CHP liler de bu «ileri demokrasi»yi kendilerine uygun gördülerse, bu durumda IDD ile işbirliği yapan, ya da birdenbire IDD'ci kesilen, ansızın hıdayete erip «işçi sınıfının uluslararası birlik, dayanışma ve mücadelesinden» sözletmeye başlayan yılanmış reformist sendikacılara nasıl güven duyulabilirdi ki... Nitekim, işçi sınıfı sosyalistleri, ilk günden beri bu gibi sendikacıların «bilimselliğine, enternasyonalistliğine» güven duymamıştır, bunu ilk günden beri belirtmiştir. İşçi Sınıfı Sosyalistleri IDD'ciler ile reformcu sendikacılar arasındaki ittifakı, «karşılıklı kullanmaya, faydacılığa ve oportünizme dayalı» bir ittifak olarak nitelemişlerdir. Zaman, uzun olmayan bir sürede bizleri haklı çıkarmıştır. Örneğin TIP'in etkin olduğu 9 bin kişilik Kimya İş'e karşı, kendisine her türlü destek sağlanan ve IDD'ci «bilimsel sosyalistler ve enternasyonalistler» tarafından «işçi sınıfının uluslararası ve ulusal yüksek çıkarları» (!) adına her türlü işçi sınıfı dışı yolla ön plana çıkartılan ve 9 bin kişilik Kimya-İş'in kendisine peşkeş çekilmesi yolunda akla gelmedik, her türlü «bilimsel sosyalist ve enternasyonalist» teveccühe mazhar olan Sayın Mehmet Kılınç, bu ikbalden bol bol faydalandıktan sonra, birden bire «enternasyonalist» olmaktan vazgeçmiş, daha da önemlisi, bugüne kadar Kılınç'a her türlü müzahareti gösteren IDD'ciler Kılınç'ı ansızın «karanlık güçlerin adamı» diye ilan etmişler, hatta 6.cı Kongrede Kılınç'ın faşist olduğunu ispatlamak için, onun bir zamanlar Türkeş'le çektiği bir fotoğrafı divan başkanlığına vermişlerdir. Oysa bu resim, çok önceleri Yürü-

yüş dergisinde yayınlanmıştı, fakat o sıralarda İDD'ciler, Kılınç'la el ele vermişler, Kimya İş'in TIP'li Başkanı Dinçer Doğu'yu harcamaya çalışıyorlardı. Dah sonra, Kılınç İzmit Pet-Kim'de referandumu kaybedince (KITLE, 15.11,1976) gazaba gelip Pet-Kim'li 2000 işçiyi sendikadan ihraç ettiği zaman da, o meşhur resim İDD'cilerin aklına gelmemişti, gene Kılınç Alağa'da benzeri bir suç işlediği sırada da İDD'ciler o resmi anım-samamışlardı... Bütün bu çarpıcı gerçekliklere rağmen İDD'ciler Kılınç ile kolkola gezdiler, Kılınç ve ekibi, koskoca sendikayı adeta tükettiği halde İDD'ciler Türkeş'le çekilmiş fotoğrafı her nasılsa hatırlamadılar. Fakat ne zaman ki, İDD ile Kılınç vb. çatışmaya başladılar, o zaman Kılınç «UDC'yi sabote etmek isteyen yabancı-yerli karanlık güçlerin ajanı», «işbirlikçi burjuvazi»den emir alan «dörtlü çete»nin elemanı oluverdi. İşte ancak o zaman Kılınç'ın Türkeş'le çektiği olduğu resim, İDD'ciler gözünde, Genel Kurul Başkanlık Divanına sunulacak kadar önemii bir belge niteliği kazandı. Ve zamanında Kılınç ve benzeri sendika liderlerini, ve de onların genel reformcu hatlarını, onların sosyal demokrat kimliklerini, bu doğrultudaki amaçlarını gösteren, ayrıca İDD'cileri, DISK'i sosyal demokratlaştırmak ile eleştiren, DISK'de sosyalizmin değil, sosyal demokrasinin tırmanmakta olduğunu dile getiren işçi sınıfı devrimcilerini «her soydan ve boydan sapık akımlar» teranesiyle suçlayan İDD'ciler, DISK'deki son gelişimler karşısında, yakın zamanlara kadar toz kondurmadıkları reformcu sendikacıların bir kısmını «karanlık güçlerin hizmetinde» göstermişler, fakat bu kadarla da yetinmeyip, kendilerinin yanlış politikalarını sergilemiş olan ve başından beri DISK'in sosyal demokratlaşmasını eleştirmiş bulunan, söz konusu sendikacılarla ilkesiz ve kuyrukçu işbirliklerine karşı çıkan işçi sınıfı sosyalistlerini de sanki o sendikacılarla aynı saftaymışlar gibi gene «karanlık güçler» arasına katmakta pervaya duymamışlardır... İDD çizgisiyle ittifak kuran, İDD jargonunu tekrarlayan, diğer bir reformcu sendikacının konumu ise, İDD'nin iflas eden politikasının en çarpıcı örneklerinden birisidir. DISK içinde UDC tartışmaları başladıktan ve ihtilaf yürütme kurulunda iyice derinleşip açığa çıktıktan sonra, bilindiği gibi 7 kişilik yürütme kurulu 3'e karşı 4 olmak üzere ikiye ayrılmıştı. İDD ile birlikte davranan ve UDC şampiyonluğunu yapan bu üç kişiden birisi de Fehmi Işıklar idi. 1977'nin Eylül ayında, yürütme kurulundaki ayrılık en keskin biçimiyle, hatta İDD ci'erin zorbalık yöntemlerine varıncaya kadar kamu oyuna yansdıktan sonra bile, Işıklar ateşli bir İDD ve UDC savunucusu olarak safını tutmuş ve nitelikim Adana'daki bölge temsilciliği seçimlerinde yaptığı konuşmada UDC aleyhtarlarının hepsini aynı kaba koyarak, onlara İDD üslubuyla sert bir şekilde saldırmıştı. Işıklar'ın saldırdıkları arasında, hem DISK üst yönetimindeki dört sendikacı vardı, hem de UDC'yi bilimsel sosyalizm açısından eleştiren ve sosyal demokratlar gibi düşünmedik-

leri ilk günden beri belli olan, grupçu ve göstermelik bir cephe kavramını değil, bilimsel ve ilkel cephe kavramını gösteren sosyalistler de bulunuyordu. DISK merkezindeki bu kesin saflaşmada, İDD ve UDC safinda yer almış bulunan ışıklar, aradan geçen iki aylık sürede, birdenbire tavır değiştirdi, İDD'cileri terkederek «karşı saflara» geçti ve böylece sadece DISK yürütme kurulu üyeliğini korumakla kalmayıp, aynı zamanda genel sekreterliğe seçildi. Bu çarpıcı örnek de, bir yandan İDD'cilerin ilkesiz ve makyavelist politikalarının iflasının bir başka kanıtıydı, öte yandan, İDD'ci gözükene pek çok reformist sendikacının gerçek ideolojik-politik hatlarının ne olduğunu belgesiydi. DISK'de kariyerin artık İDD'cilerden ve Kemal Türkler kültüründen geçmediğini kavrayan daha birçok alt kademe yöneticileri de son aylardan sonra, İDD'cilikten hızla vazgeçmeye başladılar. Sendikal hareket içinde son zamanlarda tanık olduğumuz bu «çizgi değiştirme»lere daha fazla örnek göstermeği gereksiz buluyoruz.

Şu halde, birkaç somut olayla işaret etmeğe çalıştığımız noktayı bir kez daha vurgulayalım: DISK'de İDD modası başladıktan sonra bu moda uyan veya o siyasal doğrultuya girmiş gözükene birçok reformcu sendikacının, gerçekte kendi gerçek ideolojik-politik formasyonlarını değiştirmemiş, yani bilimsel sosyalizme gelmemiş olduklarını, sadece İDD'nin, «toplumsal ilerleme», «ileri demokrasi» vb. gibi sloganlarının, bir süre için o sendikacıların da sosyalizm kisvesi altında reformculuk gütmelerine olanak verdiğini, bunun başlıca sorumlusunun ise İDD'nin ilkesiz, pragmatist ve komplocu tutumu olduğunu, (sosyalistlerin sendikalarda sosyal demokratlarla olması gereken ilkel birlikteliğini grupsal çıkarlar adına ilkesizliğe ve sosyal demokrat-reformist takipçiliğine dönüştürdüklerini) göstermiş olan işçi sınıfı sosyalistlerinin tesbit, eleştiri ve uyarıları, bizzat sosyal pratik içinde doğrulanmıştır. Bilim ve işçi sınıfı: prensipleri dışına düşen politikaların önünde sonunda iflas edeceği bilimin hiçbir zaman yanılmayacağı, birkez daha kanıtlanmıştır.

● Yazımızın bu bölümdeki tesbitlerini özetlersek, işçi sınıfı ekonomik hareketini politik mücadeleyle bütünleştirmesi, ekonomik mücadeleyi politik mücadele öncülüğü altına alması gereken sosyalist siyasal hareket, zayıf ve yetersiz olduğu için, sosyalist politik mücadeleyle, DISK de somutlanan ileri ekonomik mücadele ayrı kanallardan gelişmiş, işçi hareketine kendiliğinden gelme (spontane) karakter hakim olmuş (ekonomik mücadelede sosyalist siyasal hareketin belirleyici güdümü kurulamamış), böylece bir zamanlar «sosyalist» olan, TIP yöneticiliği yapan DISK liderleri, zamanla DISK gemisini sosyal-demokrasinin yedeğine takmakta güçlük çekmemişlerdir. DISK'in 11 yıllık tarihinde başlıca iki sosyalist çizgi, DISK'i yönlendirdiğini sanmış, fakat sonuçta böyle bir yönlendirmenin sadece zahiri (görüntüsel) olduğu, bilimsel sosyalist

politik güdüm dışında, kendiliğinden gelme'cilik vasfını sürdürdüğü pratikte anlaşılmalıdır. Önce TIP çizgisi, bizzat DISK yönetimi ile TIP yönetimini parti merkezinde bütünleştirecek kadar DISK'i yönlendirir gözük-tüğü halde, işçi sınıfı tabanına ve bilimsel temele dayanmayan bu «gü-dümün» bir illüzyon olduğu çok geçmeden (iki yıl içinde) ortaya çıkmış-tır. 1975 Mayısındaki V. nci Genel Kurul'dan sonra, eski TIP kökenli ba-zı sendika liderleri, IDD çizgisi adına DISK'de bazı yönetim mevzileri el-de etmişler, genel başkan başta olmak üzere bazı reformcu sendikacı-larla IDD tarzı ittifaklara girmişlerdir. Özellikle DISK'de toparlayıcı bir politika izleyen, IDD grupçuluğunu gütmeyen, sosyal demokrat takipçi-liği yapmayan Genel Sekreter İbrahim Güzelce'nin ölümünden sonra —ve IDD'nin DISK dışında da, Türkiye solunda belli bir güce kavuşma-sıyla— bu çizgi belirgin bir megalomaniye kapılmış, DISK içinde (ve dı-şında) grupçu, bencil ve bölücü bir politika gütmeye başlamış, DISK'i kendisinin kontrol ettiğini sanmış, 1 Mayıs'larda toplanan yüzbinleri ken-di politik doğrultusunda gibi görmeye ve göstermeye başlamıştır. Ne var ki, «Yaşasın DISK» âvâzeleri altında sürdürülen bu illüzyonda fazla uzun ömürlü olmamıştır. Gerek DISK'deki eski TIP deneyi, gerekse son yıllardaki IDD deneyi kanıtlamıştır ki;

- a — İşçi sınıfı politik hareketinin bölünmüşlüğü ve dolayısıyla güç-süzlüğü sürdükçe, sosyalist siyasal hareket sağlam temeller-de ileri ve tek bir merkezi otoriteye ulaşmadıkça,
- b — Böyle bir merkezileşmeye giden yolda, DISK içindeki değişik sosyalist çizgilere bağlı sosyalistler ilkeli ve ortak bir çaba sürdürmedikçe,
- c — DISK içindeki sosyalist siyasi çalışmalar, işçilerin politik bi-linçlenmesini ve örgütlenmesini amaçlayan taban çalışmalarıyla temellendirilmedikçe,
- d — Bu süreçte, DISK'deki tüm sosyalistlerin, grupçulukları saf dı-şı etmiş prensipli ortak çalışmaları ve davranışları, gene sos-yal demokrat sendikacılarla prensipli bir birlikteliğe dönüş-medikçe,

ileri sendikal hareket içindeki sosyalist siyasal görevlerin ileri başarıla-ra ulaşması ve işçi sınıfımızın politik mücadelesiyle ekonomik mücade-lesinin bütünleştirilmesi yolunda güçlü, kalıcı adımlar atılması olanak-sızdır. Sosyalist siyasal hareketimizin mevcut bölünmüşlüğünde ve da-ğınıklığında, şu veya bu sosyalist çizginin DISK'de çeşitli belirli mevziler elde etmesiyle, o çizginin ekonomik hareketi yönlendirdiği gibi izlenim-ler yaratması, hele hele bu mevzileri, başka sosyalist siyasal örgütlen-melere bağlı olan sendikacıları DISK'den tasfiye etmek için kullanması, hem ileri sendikal mücadeleye, işçi sınıfı ekonomik hareketine zarar ve-recektir, hem de bu tutum, ekonomik mücadele dışında da, sosyalist

politik platformdaki varolan ayrılıkları körüklemeye, bunları düşmanlık derecesine vardırmaya yarayacaktır. Bundan kazançlı çıkan ise, ya doğrudan doğruya veya dolaylı olarak (sosyal demokrasi yolundan) burjuvazi olacaktır. Umalım ki, eski TIP ve özellikle IDD deneyleri yeterince ibret verici ve öğretici olsun.

SENDİKALİZM VE SOSYALİST SİYASET ÜSTÜ SENDİKACILIK

DİSK'in tarihine ve gelişim sürecine, bu süreç içindeki zikzaklara, duraksamalara baktığımız zaman ortaya çıkan belirgin özellik, bugüne değin DİSK üst yönetiminde belirleyici olan tutumun sendikalizm ve ekonomizm olduğudur. DİSK yöneticileri, —yukarıda belirttiğimiz gibi— TIP yönetiminde oldukları dönemlerde bile kendilerini sosyalist siyasi hareketten özerk tutuyorlardı. Daha sonra, sosyalist hareketin bölünmüşlüğü'nün kalın çizgilerle ortaya çıkmasından sonra bu eğilimler iyice arttı. Böylelikle, DİSK, siyasi bakımdan, Türk-İş'in «partiler üstü» politikasına karşı kurulduğu halde, zamanla kendisi, **Sosyalist Partiler üstü** bir politika gütmeye başlamış, işçileri ve üye sendikaları sosyalist siyasetten uzak tutmaya çalışmıştır. (KITLE, 26.4.1975) DİSK üst yöneticileri, hangi siyasi çizgiyi kendilerinin örgütlü, sosyalist siyaset üstü, sendikalist çizgileri için tehlikeli görmeğe başladılarsa, o çizgiyi sendikal hareket içinde etkisizleştirmek için vargüçleriyle çaba sarfetmişlerdir. (Aynı yerde) son IDD deneyinde de bu gerçeklik birkez daha görülmüştür.

Örgütlü bir sosyalist siyasal hareket içinde olmayan sendikacılar daima belli bir açmaz içinde bulunmuşlardır. Bir yandan sendikalarının güçlenmesi, yaygınlaşması, onun yayın, eğitim vb. gibi işlerinin sürmesi için militan kadrolara ihtiyaçları vardır. Bu militan kadrolar ise, hiç kuşkusuz CHP içinde yoktur. Sendikalarda ya tümüyle ücretsiz (gönüllü) olarak, ya da düşük ücretlerle fedakârca çalışacak, hem mevcut kırtasiye işlerini, hem yayın —eğitim faaliyetlerini ve hem de en önemlisi sendikal örgütlenme, yeni işyerleri kazanma çalışmalarını canla başla sürdürecektürden militanlar, sosyalizm bakımından politize olmuşlardır ve çoğunlukla şu veya bu sosyalist siyasal kollektivite içinde yer almışlardır.

Belli bir siyasal kollektivite içinde bulunan sendika liderleri için kendi sendikalarında kendilerinin dahil bulunduğu siyasal çizginin militanlarına sendikal görevler vermek, pürüz teşkil etmez. Fakat kendileri sosyalist olmayan, (sosyal demokrat vb. olan), veya sosyalist geçinseler bile, herhangi bir sosyalist siyasi örgütlenmeye bağlı bulunmayan sendikacılar için durum farklıdır. Bir yandan bu gibi sendika yöneticilerinin, sendikal çalışmaların yürütmesinde yetişmiş değerli ve örgütçü elemanlara ihtiyaçları vardır, hem de bu elemanlar, genellikle, şu veya bu sos-

yalist siyasal çizginin içindedirler. Böyle olunca, sendikacılar, ya herhangi bir sosyalist siyasî örgütlenmede yeralmayan ve kendilerine «bağsız sosyalist» denilen elemanı istihdam edeceklerdir, veya —bu nitelikte olan kadroların azlığından dolayı— ister istemez şu ya da bu sosyalist çizgide örgütlü militanları sendikalarda görevlendireceklerdir. Böyle olunca, o militanlar, bir yandan sendikal yükleri kaldırdıkları için böyle sendikacıların işlerine yararlar, öte yandan, bu çalışmalarda, kendi siyasî çizgileri yönünde davrandıkları için sendikacıları ürkütürler. Herhangibir siyasî sosyalist örgütlenmeye dahil olmayan sendikacıların bu ikilemi, sözkonusu örgütlü sosyalist militanları «kullanma» fakat aynı zamanda denetim altında tutma, onların siyasî görüşleri doğrultusundaki çabalarını önleme, veya gerektiğinde işlerine, ilişkilerine son verme biçiminde pratiğe yansır.

DISK üstyönetiminin IDD cilerle ittifakı, uluslararası koşullar konusundaki bazı değerlendirmeleri ve öznel hesapları da içermekle birlikte, temelde gene bu yöntem üzerine kurulmuştur. İDD'ciler kitlelere, açık siyasî hedef gösteremedikleri için, birçok sendikacı bu kadroları kendileri için zararlı bulmamışlardır. Tersine, bu militanlar, işçilere, açık siyasî hedef (örgüt) gösterebilen TIP ve TSİP'li sendikacıları DISK'den tecrit ve tasfiye etmek için kullanılmışlardır. DISK'deki İDD'ci uzmanlar, organizatörler veya diğer görevliler ise, kendi siyasî çizgilerini «gözlerimin içine bakın, ne dediğimi anlarsınız» kabilinden, üstü kapalı bir tarzda sürdürmek durumunda bulduklarından, bu elemanların çalışmaları DISK yöneticilerini rahatsız etmemiştir.

İDD çizgisi ise, kendi siyasî çalışmalarının «açık hedef» kısmını, CHP'nin iktidara gelmesine ve 141-142'nin kalkmasına bağladığından, katıksız bir sosyal demokrat takipçiliği izlemiş, bu noktada sosyal demokrat ya da diğer reformist sendikacılarla uyum sağlayabilmiştir. Kitlelere açık siyasî hedef gösterme durumunda bulunmayan DISK'deki İDD'ciler, siyasî hedeflerini bazı miting ve grevlerde koydukları «işçi sınıfı partisine özgürlük» pankartlarına indirgemişlerdir. Daha da önemlisi, «Yaşasın DISK» sloganını birinci plana çıkarmışlar, böylece ekonomik bir örgütlenmeyi —DISK'i— politik örgütlenme yerine geçirmeye çalışmışlardır. Ekonomik-demokratik örgütlere, kendi çaplarını ve işlevlerini aşan siyasal misyonlar yüklemek yanlış, solun diğer birçok kesiminde zaten vardır. İDD'ciler ise bunu en uç noktaya kadar götürmüşlerdir. DISK'e üye yüzbinlerce işçi, neredeyse DISK'i politik bir merkez gibi görmeye başlamışlar ve ortaya «DISK çizgisi» diye imaj atılmıştır. Bu terimle kastedilen, bir başka şey bile olsa, bir siyasî örgütlenmenin çizgisini, bir ekonomik örgütlenmenin şahsında somutlamak bilime uygun değildir. Kaldı ki, **DISK'e üye yüzbinlerce işçi, henüz CHP'nin destekçisi durumundadırlar.**

Böyle olunca İDD'cilerin bütünsel siyasetleri, sosyal demokrasiye yaklaşım tarzları, ayrıca ekonomik örgütlenmedeki tutumları, günümüzden en az üç çeyrek yüzyıl önce bilim tarafından mahkûm edilmiş olan EKONOMİZM hastalığı şeklinde somutlanmıştır. Bir yandan «Yaşasın DISK» sloganları altında, ekonomik mücadeleyi ve ekonomik örgütlenmeyi işçi sınıfı saflarında ön plana çıkarmak, işçileri siyasal sosyalist sınıf mücadelesinde örgütlemeksizin, onları sadece ekonomik mücadele içine hapsedmek, öte yandan, kitlelere siyasal hedef olarak —şimdilik kaydıyla da olsa— reformcu burjuvazinin partisi CHP'yi göstermek, tipik bir ekonomizm'dir... Nitekim, Çarlık Rusyasındaki ekonomistler de, gene **şimdilik** kaydıyla, işçileri ekonomik örgütlere hapsediyorlar, onların sadece ekonomik mücadeleyle yetinmelerini istiyorlar, politik mücadeleyi ise —geçici koşullarda— liberal burjuvaziye bırakıyorlardı. O zamanın liberal burjuvazisi, günümüz Türkiyesinde CHP'de ifadesini bulmaktadır.

İDD'ciler DISK merkezinde elde ettikleri bazı mevzilerle kendi siyasî çizgilerinin politikalarını DISK kanalıyla uygulamaya kalkışmışlardır. Bu konuda şu noktaların altını çizmemiz gerekir?

İşçi sınıfı biliminin ilkeleri gereği, herhangi bir yığınsal demokratik örgütün, özellikle bunlar arasında en önemli yeri tutan işçi veya diğer meslek örgütlerinin siyaset dışı kalmamaları, tam tersine işçi sınıfının politik mücadelesinin güdümünde ve yönlendiriminde politika gütmeleri, politik mücadele ile ekonomik mücadelenin bütünleşmesinin somutlanması gereğidir. Bu nedenle, özellikle işçi sınıfının ekonomik örgütlenmesinin merkezileştiği yönetim kademelerinde sosyalist bir politik güdümün bulunmasına hiçbir itiraz olamaz? Tersine, yukarıda da uzun uzun belirttiğimiz gibi, DISK üstyönetimi konusunda, siyasî bakımdan asıl eleştirdiğimiz nokta, onların kendilerini sosyalist siyaset üstü tutmalarıdır.

İşçi sınıfı Partisi'nin sendikalarla olan ilişkisi, Parti'nin ekonomik mücadeledeki **öncü** rolü ve bu konuda Lenin'in getirdiği görüşleri, KİTLE Gazetesinde bir şekilde özetlenmişti. (18.10.1976, Sayı: 131)

Bu nedenle, bu konuda herhangi bir reel politiker tutuma, yani, ekonomik hareketin merkezi örgütlenmesinde sosyalist politik yönlendirmenin olamayacağı konusundaki görüşlere itibar etmemek gerekir. (İDD'ciler kendi politikalarını sadece bir-iki DISK lideri aracılığıyla güttüklerinden, yani sendikal harekete hâkim olmadıklarından dolayı, Parti-sendika ilişkilerini Lenin'in koyduğu biçimde değil, çarpıtarak sunuyorlardı. Parti'nin sendikal hareket üzerinde güdümü olamayacağını iddia ediyorlardı. KİTLE'nin sözkonusu yazısı, bu çarpıtmalara cevap olmak üzere yazılmıştı.)

İşçi sınıfı biliminin Parti sendika ilişkileri konusundaki görüşlerinin birbirine karıştırılmaması gereken belli başlı iki önemli yanı vardır:

1 — Sendikalar işçilerin meslek örgütüdür. Bu nedenle, mümkün olan en geniş işçi yığınlarını kucaklaması gerekir. Yine bu nedenle, her meslek örgütünde olduğu gibi sendikalarda da siyasi görüşleri farklı olan işçiler ve hatta çeşitli kademe yöneticileri bulunabileceklerdir. Burada, işçi sınıfı partisine bağlı sendikalara düşen görev, taban örgütlerini de kucaklayacak biçimde, her kademedeki çoğunluğu ve dolayısıyla örgüt yönetim organlarını Parti hattına kazandırmaktır. Farklı siyasal eğilimlerdeki diğer işçiler ve sendikacılar da azınlığın çoğunluğa uyması ilkesiyle sendikal örgütlerde yerlerini alırlar.

2 — Ekonomik meslek örgütleri alabildiğine geniş bir niteliğe sahipken, işçi sınıfı partisi siyasal mücadelesini ekonomik mücadeleyle bütünleştirmek için, sendikal hareketin politik bakımdan işçi sınıfı siyasetine bağımlı olmasını, fakat ekonomik mücadele alanında örgütsel bakımdan bağımsız olmasını savunur, bu koşulları gerçekleştirmek için mücadele eder.

Bu iki temel ilke, İDD'ciler tarafından çarpıtılmıştır. Şöyle ki:

Birincisi, İDD'nin siyasal çizgisi belirgin bir sosyal demokrasi takipçiliği yaptığı sürece, DISK merkezinde, işçi sınıfının bağımsız siyaseti değil, İDD kanalıyla, kuyrukçu siyaseti egemen olmuştur. Böylelikle, DISK merkezi, sosyalizmin bağımsızlığı politikasını gütmemiştir, sosyal demokrat politika gütmüştür. Şayet, İDD'nin Kemal Türkler vb. aracılığıyla sürdüğü bu politik güdüme «Parti güdümü» denilecek olursa, bu olgu İDD mantığı içinde gerçekleşmiştir. Çünkü, İDD'nin Türkiye genelindeki sosyal demokrat takipçisi Parti politikası, DISK içindeki sosyal demokrat veya diğer reformcu sendikacılarla birlikte uygulanmıştır. Ne var ki, bu politika, işçi sınıfının bağımsız politikası olmadığı için, İDD'nin DISK'deki «Partisel politikası» somutta sosyal demokrat politikaya indirgenmiştir. Bu anlamda ise, işçi sınıfının siyasi güdümü DISK merkezinde hiçbir zaman gerçekleşmemiştir.

İkinci olarak, İDD çizgisi, köklü ve tabana hâkim olan bir siyasî çalışma sonucunda değil, sadece birtakım öznel değerlendirmeler yapan bir-iki DISK liderinin ilkesiz işbirliği anlayışıyla DISK'de bazı mevziler elde ettiği için, «bilimsel sosyalist ve enternasyonalist» görüş, sadece genel başkanın okuduğu birkaç demeçte, konuşmada somutlanmıştır. 1 Mayıs'ların DISK aracılığıyla yığınsal olarak kutlanması, elbette Türkiye işçi sınıfı tarihinde ileri bir adımdır, üstelik de bir hayli gecikmiş bir adımdır. Fakat 1 Mayıs işçi bayramını kutlamayı «bilimsel sosyalist» politika gibi göstermek yanlıştır. Çünkü, Avrupa'da sarı sendikalar da çoktan beri 1 Mayıs'ları yığınsal olarak kutlamaktadırlar. Gene bilindiği gibi, DISK'deki sosyal demokrat sendikacılar da bu bayramın kutlan-

ması için canla başla çalışmışlardır ve burjuva reformizmini temsil eden sosyal demokrat parti de bu kutlamaları desteklemiştir. 1 Mayıs'larda meydanları dolduran geniş yığınların İDD'ci olduklarını, bu politik hatta bağlı bulduklarını ileri sürmek ise, kesin bir aldatmacadır. Oraya gelen yığınlar arasında politize olmuş en ileri kesimler, Türkiye solunun içindeki çeşitli bölünmelerde şu veya bu sosyalist ya da sol çizgiyi benimsemiş militanlar ve sempatanlardır. Bu denli politize olmamış işçiler ve aydınlar ya da diğer emekçiler ise, genellikle CHP yanlısıdır. 1 Mayıs'larda toplanan işçilerin büyük çoğunluğunun «Halkçı Ecevit» sloganlarıyla yürüdüğü gerçeğine sırt çevirmek ve bu işçi yığınlarının henüz bilimsel bilince, kendi sınıf bilinçlerine ulaşmamış oldukları gerçeğine göz kapamak, büyük bir yanılgıdır. Şayet bu gerçeği bilemezsek, meydanları dolduran işçilerin ve diğer kitlelerin «işçi sınıfı partisine özgürlük» diye slogan haykırdıklarını ileri sürmeğe kalkışırsak, bu sadece, belli bir grubun, gerçeklere dayanmayan böbürlenmesinden ibaret kalır. Daha da önemlisi, İDD'cilerde olduğu gibi, bir megalomaniye yol açarak, sosyalist hareketin önündeki asli görevleri unutmaya, görmezlikten gelmeye dönüşür.

Bu nedenle, İDD'cilerin VI.cı kongreye kadar DİSK merkezindeki varlıkları, DİSK merkezinin «bilimsel sosyalist ve enternasyonalist» olduğu gibi, bir megalomaniye yol açarak, sosyalist hareketin önündeki asli görevleri unutmaya, görmezlikten gelmeye dönüşür.

Bu nedenle, İDD'cilerin VI.cı kongreye kadar DİSK merkezindeki varlıkları, DİSK merkezinin «bilimsel sosyalist ve enternasyonalist» olduğunu kanıtlamaz. Bu varoluş, sadece, ana niteliği siyasi arenada halen reformculuk olan DİSK merkez yönetimine, —birkaç demeç veya birkaç sosyalist konuk davetiyle—, zoraki bir «bilimsel sosyalist ve enternasyonalist» tül geçirmekten ibaret olmuştur. (Kitle, S. 191, «DİSK Kongresinin Ardından», 2.1.1978)

İDD'ciler DİSK merkezinde etkin oldukları dönemde, bu gereği biliyorlar, kendi politikalarını hem DİSK'de egemen gibi gösterirken, hem de bunun gerçek güçsüzlüklerini kavlıyorlar ve işlerine geldiği zaman «sendikaların işçi sınıfı partisii»nin siyasi güdümü altında olamayacağı şeklinde bir çarpıtmaya başvuruyorlardı. (Bu noktaya, KİTLE Gazetesinin ilgili yazısını anarak yukarıda değindik)

• Üçüncüsü, sendikalarda politik bakımdan homojen örgütler olmama gerçeğini, İDD'ciler kabul etmez gözüküyorlardı. Bu nedenle, kendilerine «rakip» gördükleri sosyalistleri, farklı siyasal sosyalist kollektivite içinde bulunan sendikacıları veya işçi liderlerini DİSK'den tecrit etmek için akla hayale gelmedik yollara başvuruyorlardı. İDD'ciler bunu yaparken, —defalarca belirttiğimiz gibi— sosyal demokrat ve diğer reformist sendikacılarla her türlü ilkesiz ittifakı kuruyorlar, kendi dışla-

rındaki sosyalistleri tasfiye etmek için, sosyal demokrat ve diğer reformcu sendikacıları güçlendiriyorlardı.

Sonuçta, V.nci Kongreyi izleyen dönemde, işçi sınıfı sosyalistlerinin sürekli uyarılarına ve eleştirmelerine rağmen, DISK'de sosyalizm değil, sosyal demokrasi tırmandırıldı. İki yılı aşkın süre ve özellikle Güzelce'nin ölümünü izleyen dönem boyunca sosyal demokrat, reformist sendika bürokratları, İDD eliyle güçlendirildi, bu sosyal demokrat tırmanış, bunun başlıca suçlusu durumundaki İDD'cilerin de başına çöktü, İDD'nin diğer sosyalistleri tecrit etmek, kendilerini ise sosyal demokrat, bürokrat DISK liderlerine temsil ettirmek şeklindeki silahları, kaçınılmaz olarak geri tepti. Her iki kongre arasında sosyalizmin DISK'de güçlenmesi mümkünken, farklı sosyalist kolektifitelere bağlı DISK içindeki grupların ortaklaşa bir davranış içinde bulunmaları, gene sosyal demokratlarla demokratik merkezizetçilik ilkeleri altında, fakat sosyalizmin bağımsızlığını koruyarak sosyalizmi güçlendirmeleri mümkünken, İDD'nin makyavelizmi, açık bir şekilde sosyal demokrasiye yaradı. (Kitle, S. 191, DISK «DISK 6.ncı Kongresinde Makyavelizm İflas Etti», 2.1.1978)

• Dördüncüsü, İDD'ciler, DISK'e DISK'in işlevini aşan politik misyonlar yüklemeye kalkıştılar. Kendi politik örgütlenmelerinin zaafalarını ve eksikliğini, —açık siyasi hedef gösterememe, böyle bir siyasi çalışma sürdürmeme noksanlıklarını— DISK'le telafi etmeğe uğraştılar. (Ekonomik bir örgüt olan DISK'e, siyasal bir cephe kurdurmaya kalkışmak bunun en uç örneği oldu.) Böyle olunca da, ekonomik bir örgüt çerçevesinde —sadece bu planda— doğru olan «Yaşasın DISK» sloganını en öndeki İDD sloganı haline getirip, ona bir politik bir işlev yüklediler, bunu işçilere de aşılamağa çalıştılar. Böylece, işçiler bir yanıyla ekonomik mücadeleye —DISK'e— hapsediliyorlar ve DISK onların gözünde mutlaklaştırılıyor, öte yandan, gerek İDD gerekse DISK, kısa dönemde de olsa, işçilere politik hedef olarak CHP'yi gösteriyordu. Gene ekonomizmin diğer bir boyutu gerek İDD'de, gerekse DISK'de yansıyor. Ekonomizm, bir yandan politik mücadeleyi liberal burjuvaziye bırakırken öte yandan kitlelerin kendiliğinden gelme hareketine ve kendiliğinden gelme bilincine ödün verir. İDD hareketi ve DISK merkez bürokratları da, nasıl olsa işçilerin büyük çoğunluğu CHP yanlısıdır diye, kendi kuyrukçuluğunu da somutluyordu.

Böylece, gerek büyük çoğunluğu henüz CHP'yi izlemekte olan işçi yığınlarının somut siyasi tercihleri, gerek DISK üst yönetimindeki CHP'li sendikacıların politik istekleri, gerekse, CHP'li olmayan Türkler ve benzeri reformist sendika bürokratlarının çıkarları ve gerekse sosyalist olan, fakat işçi sınıfının bağımsız politikasını kendi zaafaları nedeniyle güdemeyen, CHP takipçiliği yapan, İDD kolektivesinin CHP'den beklediği büyük demokratik misyonlar ve DISK'deki grupsal eğiizmi...

evet bunların hepsi birleşince, ortaya ilkesiz bir oportünizm birlikteliği çıkıyordu. Herkes kendi hesabına uygun olarak, diğer müttefiklerini kullanma hesabı içindeydi. Bilimsel sosyalist olmayan politikacılar veya sendikacılar arasında, böylesi pragmatizm ve makyavelizm, özlü ilişkiler âdeta biricik yöntemdir, fakat aynı şeye sosyalistler başvururlarsa, bundan zararlı çıkan önünde sonunda işçi sınıfı ve sosyalist hareket olur. Çünkü, sosyalizm ve sosyalist mücadele, işçi sınıfının prensipleriyle yürütülür, bu prensipler, işçi sınıfının SINIF MÜCADELESİ'ni güçlendirmeye yarar. Şayet işçi sınıfı küçük borjuva ve burjuva metotlarını kullanmaya kalkışır, ve üstelik de bunu, kendi ileri sendikal hareketi içinde, burjuvazinin ve küçük burjuvazinin uzantılarıyla makyavelist ittifaklar için kullanırsa, sonuçta kaybeden işçi sınıfı olur. Zaten yöntemleri makyavelizm ve pragmatizm olan reformist sendikacılar ve son tahlilde burjuvazi, parsayı toplar.

İşte İDD siyaseti de, işçi sınıfı yöntemleri dışına çıkmanın, sosyalist hareketin bölünmüşlüğüne inkâr etmenin, sosyalist hareket ve işçi hareketi (ekonomik mücadele) içinde grupçuluk, bölücülük gütmenin kefareti hem işçi hareketine ödetmiştir, hem genel sosyalist hareket içindeki ayrılıkları körüklemiştir ve hem de kendisi, Türkiye solunda ve DISK içinde yalnız kalarak, tecrit olma sürecine girmiştir. Aradan geçen iki yıllık zamanda ise, kazanan, sosyal demokrasi olmuştur. Sosyalistlerin bu süreyi çok iyi kullanıp DISK'de olağanüstü güçlenmeleri mümkün, İDD'nin siyaseti yüzünden, bu olmamıştır. Aynı sosyalist kolektifler DISK'in şu veya bu sendikasında, kendi örgütsel çabalarıyla belli yeni mevziler elde etmişlerdir, fakat ne zorunlu olan, sosyalistlerin DISK içindeki birliği sağlanabilmiştir, ne de böyle bir ortak sosyalist davranış DISK merkezine tırmanabilmiştir. Böylece, bu gün DISK'de sosyalistlerin genel durumu V'inci Kongre öncesindekinden daha geri olmamakla birlikte, —hatta belli bir gelişim kaydedilmekle birlikte— daha pek çok şeyin kazanılması mümkünken, bu sosyalist kazanımlar gerçekleşmemiştir ve sosyalist mücadele süreci açısından bu bir kayıptır. Üstelik de 1975 yılına nazaran, sosyal demokrasinin DISK'de kaybettiği önemli tırmanış ve güçleniş, diyalektik açıdan sosyalistlerin DISK içindeki gerilemesi demektir. Sosyalistler DISK'de kendi eski durumlarına nazaran göreceli olarak ilerlemişlerdir, ama sosyal demokrat ilerleme bu süre içinde bunun çok ilerisinde olduğundan, sosyalistlerin bugün DISK bütünlüğüne içindeki —global— konumları, V'inci Kongredekinden daha geridedir.

Bu olgu ise, işçi sınıfı bilimine ve enternasyonalizmine bağlı tüm sosyalistlere, geçmiş deneylerden dersler almak, eski hataları gidermek, sosyalizmin DISK'de prensipli ve kalıcı güçlenişi için, DISK'in öğretisi ve göstermelik olarak değil, gerçekten bilimsel sosyalizme ve enternas-

yonalizme kazandırılması için, sosyal demokrat takipçiliğinin değil, işçi sınıfı bağımsız ideolojisinin ve politikasının egemen olması için, önemli görevler yüklemektedir.

Yukarıdaki uzun bölümlerde, DİSK hakkında yıllarca çeşitli vesilelerle getirmiş olduğumuz görüşleri ve tesbitleri tekrarladık. İşçi sınıfı sosyalistleri için bu görüşler ve tesbitler yeni değildir. Ama son aylarda DİSK'âe meydana gelen olaylarda kesin bir şekilde doğrulanmış olan bu tesbit ve görüşlerimizi, DİSK'de yeni bir dönemin başlangıcında kimi sosyalist çevrelere hatırlatmak görevimizdir.

Geçmiş hatalardan ders alınması için geçmişin sıhhatli bir irdelemesinin yapılması gereklidir. Bu süreçte, işlenmiş olan hatalar, başta o hataların sahipleri tarafından alçak gönüllüce kabul edilmelidir. Böyle bir değerlendirme, bundan sonraki sendikal çalışmalarda sosyalistlerin prensipli, temelde ortak davranışına giden yolun ilk adımımızdır.

Sosyalistlere DİSK'de düşen görev, bir yandan örgütün aslı fonksiyonu olan ekonomik mücadeleyi güçlendirmek işçi sınıfının meslek örgütü olarak DİSK'in gelişip güçlenmesini ve yaygınlaşmasını sağlamak, öte yandan bu ekonomik mücadeleyi, politik mücadele ile bütünleştirmek doğrultusunda, DİSK içindeki sosyalizmi güçlendirip sağlamlaştırmak, örgütün demokratik merkezîleşmesi altında, hem DİSK'li sosyalist işçi liderlerinin sayısını yükseltmek, işçi sınıfına kendisi için sınıf olma yolunda bilinç vermek, hem de sosyalistlerin her kademe yönetim organlarındaki çoğunluğunu ve üstünlüğünü sağlamak, bütün bu sosyalist çalışmaları yaparken de, DİSK'in örgütsel birliğini, bilimin gösterdiği şekilde pekiştirip sağlamlaştırmaktır.

EKONOMİK ÖRGÜT OLARAK DİSK

DİSK'de sosyalizmin gelişip güçlenmesi, DİSK'in gerçekten bilimsel sosyalizme ve işçi sınıfı enternasyonalizmine kavuşması, uzun süreli, sabırlı ve prensipli çabaları gerektirecektir. Bu nedenle, bu konuda geçmişten beri yapageldiğimiz politik tesbitleri ve vurgulamaları, geleceğe dönük bir perspektif içinde burada zorunlu olarak yeniden hatırlattıktan sonra, ekonomik örgüt olarak DİSK'in bugünkü durumunu ve ekonomik örgüt olarak gelişim sürecini inceleyelim. Çünkü, yukarıda da belirttiğimiz gibi, işçi sınıfı içindeki **siyasi** sosyalist çalışmalarımızda DİSK önemli bir yer tutmaktadır ve DİSK'deki bilimsel politik görevlerimiz çok önemlidir, ama bu politik çalışmalar, aynı zamanda ekonomik (sendikal) çalışmalarla bütünleştirilmelidir. Bir başka deyimle, bir yandan DİSK'de sosyalist politikayı güçlendirirken, öte yandan DİSK'i ekonomik örgüt olarak geliştirip güçlendirmeli, onu işçi sınıfımızın sadece NİTEL bakımdan ne ileri sendikal örgütü haline getirmemiz gerekir.

Bu yolda en büyük görevler ise, hiç kuşkusuz, sosyal demokrat yöneticilerden çok önce, sosyalist sendika yöneticilerine ve her kademedeki sosyalist sendikacılara, ya da sosyalist işçilere düşer.

DISK'in ekonomik bir örgüt olarak gelişim sürecine baktığımızda en başta şu noktalar gözümüze çarpmaktadır:

DISK, 1967 öncesinde Türk-İş'in sol kanadını oluşturan sendikalarla kurulmuştur. Bu sendikalar, başlıca Maden-İş, Lastik-İş, Gıda-İş, Kimya-İş ve Basın-İş sendikalarıydı. Başlangıç dönemlerinde DISK'in hızlı gelişimi Türk-İş'e bağlı sendikalardan daha iyi ekonomik mücadele vermesine, daha iyi toplu sözleşme imzalamasına ve gerektiği takdirde greve giderek işverenleri geriletmesine dayanıyordu. Bu dönemde, aynı iş kolunda Türk-İş sendikalarından daha iyi ekonomik mücadele verdikleri için, Türk-İş sendikalarına bağlı işçiler, **işyeri olarak** Türk-İş'den ayrılıyor ve DISK'e katılıyorlardı. Gene DISK'e bağlı sendikalar kendi işkollarında hiç örgütlü olmayan üretim ünitelerindeki işçileri sendikal planda örgütüyorlardı. Böylece, bu başarılı çalışmalar, kısa zamanda DISK'in ve ona üye sendikaların güçlenmesiyle sonuçlandı, DISK'in konumu sağlamlaştı, DISK ciddi bir konfederasyon haline geldi ve ekonomik mücadelede işçilerin büyük saygı ve sempatisini topladı. Kısa zamanda DISK'in ekonomik mücadeledeki başarıları, yıllardır sarı sendikacılık zinciri içine hapsedilmiş işçi yığınları için ekonomik mücadele planında bir ümit oldu. İşçiler, akın akın DISK'e geçmeğe başladılar. Bu akışın önüne geçemeyen tekelci burjuvazi ise 274 ve 275 sayılı yasaları geriye doğru değiştirerek işçilerin Türk-İş'den DISK'e geçmelerini, yasa barikatlarla önlemeye kalkıştı. CHP'nin o zamanki genel sekreteri Bülent Ecevit'in de desteklediği bu tasarı AP ve CHP oylarıyla seçme özgürlüğünün büsbütün yok edilmesine karşı sert bir tepki gösterdiler. 15 - 16 Haziran 1970'de Büyük Haziran Direnişi gerçekleşti. CHP Genel Sekreteri Ecevit, bizzat özelleştiri yaptı ve kendisinin de oyuyla gerçekleştirilmiş olan bu anti-demokratik yasa değişikliğini Anayasaya aykırı bularak Anayasa Mahkemesine başvuran CHP müracaatına önayak oldu. Kanun tadili, Anayasa Mahkemesi tarafından iptal edildi. Bu şekilde, burjuvazi Türk-İş'e bağlı işyerlerindeki işçilerin DISK'e üye sendikalara geçmesini, bu yolla önleyemedi.

15 - 16 Haziran olaylarının işçi sınıfı sendikal hareketi içinde önemli bir yeri vardır. Bu olaylarda Türk-İş merkezinin kesin talimatına ve radyolardaki şiddetli beyanlarına rağmen, onbinlerce Türk-İş üyesi işçinin yürüyüşlere katılması, en çarpıcı olgulardan birisidir ve işçi sınıfının dayanışmasının, kolektivitelerinin, devrimci karakterinin bir kanıtıdır.

O sıralarda sendikal hareket'in belli başlı iki merkezi vardı. Bunlardan birisi Türk-İş, diğeri ise DISK idi. Bu iki konfederasyona üye sendikalar dışında, bir de «bağımsız sendikalar» diye ara kategori bulunuyor-

du. Bu kategorideki sendikalar hiçbir konfederasyona bağlı olmadıkları için kendilerine «bağımsız sendikalar» diyorlardı. İşçi sınıfı sosyalistleri ise, «bağımsız sendikalar» teriminin bilimsel olmadığını, işçi sınıfı açısından biricik bağımsızlık kavramının, burjuvaziden bağımsızlık anlamına geleceğini, bu nedenle, Türk-İş'e giremeyecek kadar Türk-İş'den iltihak olan bu «bağımsız sendikalar»ın, burjuvaziden ve sarı sendikacılıktan gerçekten bağımsızlaşabilmeleri için, onların büyük ekonomik birimlere katılmalarının şart olduğunu, bu nedenle, bu sendikaların DİSK'e iltihak etmelerini söylüyorlardı.

15 - 16 Haziran eylemi gerçekleşince, bu «bağımsız sendikalar» Tekstil Başkanı Rıza Güven'in çağrısı ile Tekstil öncülüğünde bir ortak toplantı düzenlediler. CHP'li bazı parlamenterlerin ve Milli Birlik Grubu üyesi bazı senatörlerin de katıldıkları bu toplantıda, bu konfederasyonsuz sendikalar, geleceğe ilişkin bazı kararlar aldılar, hatta ortak bir komite bile oluşturdular. Fakat o sıralarda, Tekstil dışında, kayda değer bir «bağımsız sendika» yoktu. Daha önce, Teksif'den ayrılmış bulunan Tekstil sendikası, güçlü bir sendika olarak bu «bağımsızlar»ın başını çekmekteydi. Tekstil sendikası isabetli ve ilerici bir kararla kısa zamanda DİSK'e katıldı. Daha sonraki süreçte, bu küçük «bağımsız» sendikalar «bağımsızlıklarını» koruyamadılar, ya DİSK'e, ya da Türk-İş'e iltihak ettiler. «Bağımsız sendikalar arasında, daha sonraki birkaç yıl içinde Çağdaş Metal-İş sendikası güçlendi. Fakat o da daha sonra DİSK Maden-İş'e iltihak etti. (*)

Tekstil'in DİSK'e katılmasıyla, DİSK'in gelişim yöntemleri yeni bir boyut kazanıyordu. O zamana dek büyük ölçüde, kendine üye sendikaların Türk-İş'e üye sendikalardan işyeri kazanması şeklinde büyümekte olan DİSK, bu kez doğrudan doğruya yeni sendikaların DİSK'e iltihak etmesi ile büyümesini geliştiriyordu.

Bu olumlu gelişim, kaçınılmaz olarak belli olumsuzlukları da getirmekteydi. Çünkü; yeni katılan sendikalar, genellikle sosyal demokrat kimlikleri ile DİSK'e geliyorlardı. Şayet DİSK'in merkezinde güçlü bir sosyalist politik önderlik bulunabilseydi, DİSK'in bu tarzda büyümesinin

(*) DİSK'in de, Türk-İş'in de CHP güdümü dışında olduğu yıllarda, CHP bir dönem için bu «bağımsız» sendikalara yatırım yapmayı, onları güçlendirmeyi düşündü, hatta o sıralarda Çağdaş adıyla başlayan birtakım yeni sendikalar kurdurdu, fakat zamanla, gerek sendikal hareketin DİSK ve Türk-İş mücadelesi etrafında kutuplaşması üçüncü bir merkez yaratmaya izin vermedi, gerekse, DİSK merkezi CHP takipçiliğine başladı ve gerekse de Türk-İş içinde, başlangıçta sayıları sadece 4 olan sosyal demokrat sendikaların sayısı 20'yi aştı.

Ayrıca CHP'nin işçi tabanındaki etkinliği çoğaldı. Bülent Ecevit, gerek DİSK'in gerekse Türk-İş'in tabanının %80'inini CHP'nin kontrol ettiğini işadamlarına söylerken, bir gerçeği dile getiriyordu. (İLKE, Temmuz 1976).

olumsuz yanları aşgariye indirgenir, işçi sınıfı biliminin sendikalarda,, sosyal demokratlarla birlikte prensipli olarak örgütsel birlik kurmak ilkesi, işçi sınıfı bağımsızlığından ödün verilmeden uygulanırdı. Ama böyle bir bilimsel sosyalist (politik) önderlik DISK merkezinde bulunmayınca, DISK'e ayrı bir sendika olarak katılan yeni sendikalar, genel DISK yapısında sosyal demokrasinin güçlenmesi sakıncasını da birlikte getiriyorlardı.

DISK'in ekonomik mücadeledeki başarılarına dayanan bu büyümesi, 12 Mart döneminde, ekonomik mücadelenin yasaklanmasıyla, duraksamaya uğradı. 12 Mart döneminin sonlarında demokratikleşmenin başlamasıyla yeniden ivme kazandı. Bu noktayı yukarıda açıkladık.

12 Mart'tan çıkışla ve ekonomik mücadele üzerindeki faşist baskının kalkmasıyla birlikte DISK'in yeniden bir güçlenme aşamasına girdiğini görüyoruz. Fakat, bu aşamadaki güçlenme, ilk başlangıçta olduğundan farklıydı. 1974 ve sonrası aşamadaki güçlenme, DISK'e üye sendikaların Türk-İş işçilerini örgütleyerek büyümesinden çok, Türk-İş sendikalarının veya «bağımsız» sendikaların DISK'e iltihakı biçiminde oldu.

Bu katılımların en önemlilerini sayacak olursak, daha önce katılmış bulunan Sosyal İş'den başka, Çağdaş Metal-İş, Petkim-İş, Tek-İş, Genel-İş ve Oleyis'i gösterebiliriz.

Görülmektedir ki, DISK dışından sendikaların DISK'e katılması, son yıllarda âdeta DISK'in tek güçleniş biçimi haline gelmiştir.

Bu olgunun nedenleri arasında şu genel politik faktörleri saymak gerekir:

1974 yazında Kıbrıs bahanesiyle ilân edilmiş bulunan sıkı yönetim bir yıldan fazla sürmüş ve sıkı yönetimler grev hakkını kısıtlamışlar ve sonra da yasaklamışlardır. Sıkıyönetim bittikten sonra ise, MC içindeki politik çekişmeler sendikal planda da birtakım sonuçlara yol açmıştır. Bir yandan Türk-İş içinde sosyal demokrat kanat hayli güçlenmiştir ve Türk-İş'in merkezi yapısı eski konumunu yitirmiştir. Sadece birkaç tane AP'li sendika kalmıştır. (Teksif, Sağlık-İş vb.) Bu durumda, bir yandan MHP MİSK'i güçlendirmeye çalışmış, Türk-İş içinde ise Metal-İş federasyonuna hayli etkinlik kazanmıştır. Öte yandan MSP **Hak-İş'i** kurdurarak bu sendikayı güçlendirmeye çabalamıştır. Böyle olunca, devlet sektöründeki işçilerin büyük çoğunluğunu örgütlemiş bulunan Türk-İş veya MİSK ya da **Hak-İş** bünyesindeki MC yanlısı sendikalara toplu sözleşmelerde yapılan zamlar, DISK sendikalarının özel sektörden aldığı zamlar, DISK sendikalarının özel sektörden aldığı zamların gerisinde kalmamış tersine çoğu kez onların üstünde olabilmektedir. Bu durum karşısında Türk-İş merkez kliğine bağlı sendikalar da MİSK'e **Hak-İş'e** üye kaptırmamak için kendileri de aynı ücret taleplerini işverene dayatmaya başlamışlardır. Öte yandan, Türk-İş sendikaları kendilerine bağlı iş-

yerlerindeki işçilerin DİSK'e geçişlerinin esas nedenlerinin DİSK'in başarılı toplu sözleşmeleri olduğunu zaten kavramışlardı ve DİSK sendikalarından daha az ücret artışı ve sosyal hak sağlamamağa mecbur kalmışlardı. Zaten son yıllarda tekelci sermayenin «sendikal rekabet» dediği şey de buydu. DİSK sendikaları başarılı toplu sözleşmeler imzalayınca, üyelerini kaptırmak istemeyen Türk-İş sendikaları da ister istemez başka işyerlerinde benzer hakları elde etmek için işverene karşı direniyorlardı. Böylece sarı sendikalar, «sarı» olma görevlerini ve işverene hizmetlerini yerine getiremiyorlardı. Daha sonra MHP ve MSP faktörü, kendilerine bağlı sendikalarla devreye girince işçilerin tek tek işyeri olarak Türk-İş bünyesinden kopup, DİSK sendikalarına akın etmeleri de yavaşladı.

(Bu yargımızın en önemli kanıtını Teksif ile Tekstil arasındaki mücadeledede görebiliriz. Her iki sendika da özel sektörde işkolu düzeyinde toplu sözleşme imzalamaktadırlar. Tekstil Sendikası ise işkolu düzeyinde yirmi bini aşkın işçiyi kapsayan bir greve gidecek malî olanaklardan yoksun olduğundan, her iki sendika da özel sektörde işkolu düzeyinde hemen hemen aynı toplu sözleşmeyi imzalamaktadırlar. Böylece Tekstil de, Teksif de, birbirlerinden işyeri alamaz durumdadır. Buna karşılık Tekstil'in gelişmesi ve büyümesi, bu işkolunda örgütsüz işyerlerini (işçileri) örgütlemek yoluyla olmuştur, olmaktadır. Tekstil uzun yıllardır içine hapsediği bu çemberi, ancak yeni işyerlerine sendikal hareketi sokmakla kıracağına bildiğinden, bu yolda önemli sayılabacak çalışmalar ve başarılar göstermiştir. Öte yandan, Sümerbank işçileri Teksif'de örgütlüdürler. Ve bugüne değin, gene aynı nedenlerle, Tekstil sendikası Sümerbank işçilerini örgütleyebilme ve Teksif'den koparma başarısını gösterememiştir).

Özetle, son yıllarda DİSK'e üye sendikaların, Türk-İş sendikalarından önemli sayıda işyeri kazanamamalarının nedenleri Türkiye genel politik ortamındaki anti-demokratik koşullar, MC partilerinin işçi sınıfı içindeki çeşitli ayak oyunları ve nihayet, her konfederasyonun veya ona üye sendikaların kendi tabanını korumak, DİSK sendikalarının üye kazanmasını önlemek için ekonomik mücadelede mecbur kaldıkları birtakım tedbirlerdir.

Bu nedenlerden dolayı, özellikle son bir-iki yılda DİSK sendikaları, başka konfederasyonlara bağlı sendikalardan önemli sayıda işyeri kazanamaz olmuşlardır. DİSK'in bu kanaldan gelişimi durmuş gibidir. Hatta tersine, DİSK'e bağlı bazı sendikaların işyeri kaybettikleri bile görülmektedir ki, bu son derece olumsuz olaylar, DİSK tarihinde son derece ender görülüyordu.

Böylelikle, son birkaç yılda DİSK'in başlıca gelişimi, kendi dışındaki sendikaların gelip DİSK'e katılmaları şeklinde sürmektedir.

DİSK sendikalarının hiç örgütlenmemiş işyerlerini örgütlenme çabaları, kuşkusuz sürmektedir, bu yöntem daha ziyade küçük işyerlerini içermektedir, büyük üretim üniteleri zaten şu veya bu konfederasyona üye sendikalar tarafından örgütlenmiştir.

DİSK'in bugünkü durumuna gelince, bir ekonomik örgüt olarak DİSK'in gücünü abartmak, gereksiz yere bir «DİSK efsanesi» yaratmak ve Kemal Türkler ile İDD'ci grubun yaptığı gibi, bu konuda megalomaniye düşmek, bilimsel bir tutum değildir.

DGM direnişi nedeniyle işçi sınıfı devrimcilerinin yapmış oldukları değerlendirmede, DİSK konusunda getirilen tesbitler bugün de geçerliliğini sürdürmektedir. (Bak. Kitle, 1 Kasım 1976 ve onu izleyen iki sayı)

Orada belirtilen noktaları hatırlatırsak:

DİSK henüz tüm Türkiye çapında örgütlenebilmiş güçlü ve yaygın bir konfederasyon değildir. Sanayi merkezi olan İstanbul ve Marmara bölgelerinde DİSK'in sağlam temelleri vardır. Gene İzmir ve Çukurova' da DİSK güçlenebilme istidadı taşımaktadır. Fakat bu örgütlenme, sanayi proletaryasının DİSK tarafından önemli ölçüde örgütlendiği anlamına gelmez.

• DİSK'in üye sayısı konusunda elimizde kesin rakamlar olmadığı için bu konuda gene son kongre delege sayılarını bir ölçüt olarak göstereceğiz. Bu kongrede şayet doğal delegeleri saymazsak, sendikaların kendi üyeleri oranında kendi genel kurullarından DİSK genel kurulu için delege seçilmiş olan DİSK delegelerinin sayısı 350'ye yaklaşmaktaydı. (Üye sendikaların gerçekten DİSK genel kuruluna gönderdikleri delege sayısı kadar aidatlı işçi üyeye sahip olup olmadıkları, yani bu rakamın kendi sendikasına düzenli aidat ödeyen 350 bin DİSK üyesini temsil edip etmediği, —bu kadar DİSK üyesinin bulunup bulunmadığı— bir başka sorudur. Ve bizce DİSK üyeleri henüz 350 bine varmış değildir.) Fakat oran olarak karşılaştıracak olursak, Maden-İş, Tekstil, Petrol Kimya-İş, Lastik-İş, Hürcam-İş) sendikalarının üyeleri sanayi proletaryası kapsamına girdiklerine göre) genel kurulda bu sendikaların delegelerinin sayısı ancak 100'e varmaktaydı. Bu sayı ise, görüldüğü gibi yaklaşık %28 oranındadır. Bir başka deyimle, DİSK'in kendi içindeki bir oranlaşma, sanayi proletaryası diye adlandırabileceğimiz işçilerin oranı 1/3'den azdır. Öte yandan, DİSK genel kurulunda en büyük kitleyi, 100'ü aşkın delegesiyle, Genel-İş oluşturmuştur. Sanayi proletaryası olmayan bu kitlenin DİSK içindeki sayısal oranı üçte bir'e yakındır. Bu kabataslak oranlamayla verdiğimiz örnek, DİSK'in gücünü, olduğundan fazla abartmamak konusunda bize yeterince bilgi vermektedir.

• DİSK'in en güçlü sendikası Maden-İş'e gelince. Bu sendika, 10 bin civarındaki işçinin grevinin uzun süre sürdürebilmek kapasitesinden

bile yoksundur. MESS'e karşı grevlerde olan işçilerin sayısının İDD'ciler tarafından başlangıçta abartıldığı gibi 30 veya 40 bin olmadığı, sadece 10 bin olduğu, lokavt nedeniyle açıkta kalan işçilerin sayısının ise beş bine yaklaştığı anlaşılmıştır. Ve Maden-İş sendikası, gerek uluslararası işçi sınıfı hareketinden destek gördüğü, gerekse ülkemizdeki demokratik güçlerden malî olanaklar sağladığı ve DISK sendikaları, kendi parasal olanaklarını Maden-İş grevleri için seferber ettikleri halde grevci işçilere ancak 45 günde 100 TL. ödenebilmiştir. Şayet işçiler kendi yüksek direnme güçleriyle, sendikanın dışındaki sınıfsal dayanışmasıyla (aynı yöredeki işçilerin birbirlerine grev boyunca yardım etmeleriyle) ve uçan kuşa borçlanarak bu grevleri sürdürdülerse, sanılmasın ki, bu başarı Maden-İş yöneticilerine aittir. Çünkü, 45 günde 1000 lira veren bir sendika, grevlerin sonucunu kendi başarısı gibi gösteremez. (MESS'e karşı Maden İşçilerinin grevlerinde işçilere yapılan ödemeler göstermiştir ki, DISK'in en güçlü sendikası Maden-İş dahi 10 bin kişilik bir grevi, uzun süre sürdürecektir güce henüz ulaşmamıştır. Kaldı ki Maden-İş ilk başta hiçbir şekilde yaşanmadığı en büyük tavizi MESS'e vermiş ve iki yıl sonra MESS ile işkolu düzeyinde toplu sözleşme imzalamayı kabul etmiştir).

• DISK'in ve üye sendikalarının ekonomik mücadeledeki güçsüzlüklerinin en önemli kanıtlarından birisi de işkolu düzeyinde greve gidebilecek yetenekten yoksun olmalarıdır. Tekstil Sendikasının yukarıda anlattığımız bu güçlüğü MESS'e karşı sadece 10 bin işçilik bir grevi, binbir zorlukla sona erdirebilen Maden-İş de yaşamıştır. Açıkça bellidir ki, DISK'in en güçlü sendikası bile 30 - 40 bin işçiyle greve gidebilecek güçten yoksun durumdadır.

• DISK devlet sektöründe örgütlü değildir. Devlet Demiryolları, Denizyolları, Karayolları, veya Makine Kimya Endüstrisi, Çimento Fabrikaları, Sümerbank, Erdemir dışında kalan demir-çelik endüstrisi, Alüminyum Sanayii, petrol rafinerileri Zonguldak'tan Guleman'a kadar pekçok yerdeki önemli maden ocakları, petrol işletmeleri, azot ve gübre sanayiinin birçok işyeri, tekel fabrikalarının büyük çoğunluğu vb.. vb.. DISK'in etki alanı dışındadır.

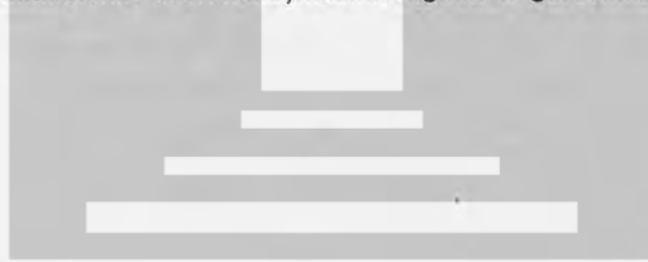
• Buna bağlı olarak DISK stratejik işkollarında örgütlenebilmiş değildir. Yukarıda saydığımız bu işkollarına ilâveten, çok önemli stratejik işkollarından olan enerji işkolunda DISK'in etkinliği, sadece TEK-İŞ'le sınırlıdır ve bu varlık sonderece yetersizdir.

• DISK, Anadolu çapında yaygın bir konfederasyon değildir. DISK'in Anadolu çapındaki yaygınlığını sağlayan başlıca sendika, belediye işçilerini örgütlemiş bulunan Genel-İş'dir. Bu Anadolu çapındaki yaygınlık ise DISK'in çabaları sonucunda olmayıp, belediyelerin CHP yönetiminde olmalarının bir sonucudur. Tekstil'in, Gıda-İş'in vb. Anadolu yü-

zeyindeki yaygınlığı bazı Üretim birimleri için son derece zayıftır. Anadolu'daki sanayi birimleri ve işkolları, çoğunlukla devlet sektörü içinde olduğundan, DISK şayet devlet sektöründe sözünü ettiğimiz işkollarına ve oradaki yüzbinlerce ve yüzbinlerce işçiye ulaşamazsa, ne stratejik işkollarını ele geçirebilir, ne de Anadolu yüzeyinde yaygınlaşabilir. Bu başarı gerçekleşmeyince de Türk-İş'in ve diğer gerici sendikaların etkinlikleri sürer gider. Ve stratejik işkollarını DISK'in bünyesine almadıkça, DISK global planda burjuvaziye karşı etkili bir mücadele sürdüremez. Aynı zamanda, DISK Anadolu düzeyinde yaygınlaşmadıkça, en büyük sanayi merkezleri dışındaki işçilere ileri sendikal hareketi götürmez. Ve DISK halk güçlerimizin topyekün ekonomik-demokratik mücadelesinde daha etkin kılınamaz.

Yukarıda uzun uzun tekrarladığımız ve vurguladığımız gerçekleri şayet görmezlikten gelirse, kendi kendimizi güçlü bir DISK imajı ile avutmuş oluruz. Bugüne kadar DISK'in gerek ekonomik örgüt olarak varoluşunda, gerekse siyasetle bağlantılarında gözlenmiş olan zaafı ve hataları da kabul etmek gerekir. Bu kabul ediş, DISK'in hem ekonomik örgüt olarak gelişmesi için nelerin, nasıl yapılması yolunda bize ışık tutacaktır, hem de DISK'i Türkiye halkının acil ekonomik-demokratik taleplerinde daha etkin kılmanın çareleri aranacaktır. Ve bunun çok önemli bütünleyici boyutu olarak, DISK'i bilimsel sosyalist politikaya kazanmak için bizleri ne gibi görevlerin beklediği daha netçe kavranacaktır.

Önümüzde, 141 - 142'ye karşı yığınsal mücadele başta olmak üzere pek çok acil talepler mücadelesi vardır. DISK'i bir yandan bu mücadelede aktif kılmak için çabalarken, öte yandan onun büyümesini, gelişmesini ve politikasının devrimcileşmesini sağlamak görevimizdir.

TÜSTAV